

OSNOVNA ŠOLA ŠOŠTANJ
MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ ŠALEŠKE DOLINE

RAZISKOVALNA NALOGA
BRANJE MED NAMI

Tematsko področje: KNJIŽEVNOST

Avtorici: Daša Tajnik
Diana Laznik

Mentor: Tomaž Repenšek, prof.

Somentorica: Lidia Frelj, predm. učit.

Šoštanj, 2012

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Šoštanj.

Mentor: Tomaž Repenšek, prof.

Somentorica: Lidia Frelj, predm. učit.

Datum predstavitve: _____

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Osnovna šola Šoštanj 2011/12

KG književnost / slovenščina / branje / kaj mi beremo / koliko beremo / BZ

AV TAJNIK, Daša in LAZNIK, Diana

SA REPENŠEK, Tomaž, mentor, FRELIH, Lidia, somentorica

KZ 3325 Šoštanj, SLO, Koroška cesta 7

ZA Osnovna šola Šoštanj, Šoštanj

LI 2012

IN BRANJE MED NAMI

TD RAZISKOVALNA NALOGA

OP

IJ SL

JI SL / EN

AI "Branje človeka izpopolnjuje, razpravljanje ga pripravi, pisanje mu da natančnost."

(Francis Bacon) Izraz oz. misel, ki izraža srž branja in bralne pismenosti. Kot učenki se v šoli srečujeva s sošolci, ki ne opravljajo bralne značke, ne berejo knjig za domače branje, ampak se o njih zgolj informirajo skozi različne obnove, ki jih najdejo na spletu, npr. dijaški.net ipd. Ti učenci ne marajo branja, posledično tudi manj sodelujejo pri ustnih obravnavah domačih branj, ne znajo utemeljevati oz. argumentirati literarnih motivov in stališč, kar pa je najopaznejše, so slabe ocene, ki si jih pridobijo na podlagi razpravljalnih esejev, glede na širšo razumevanje določene literature.

Branje kot molitev oz. izpopolnjevanje človeka samega je temelj naše raziskovalne naloge. Branje je več kot prebiranje črk na belem papirju. Je pustolovščina, skozi katero spoznavamo možne in resnične svetove in se poistovetimo z literarnim duhom ter

oblikujemo kritičnost, neizmerno svobodo in utopičnost. Pravijo, da so najboljše ideje prav utopične ideje, čeravno so v trenutku časa nerealne, ampak kot take kažejo na presežek ustaljenega človeškega razmišljanja.

Odnos do branja je za mladega, tudi za manj mladega človeka zelo pomemben, saj se v primeru, da ne razvije pozitivnega odnosa do branja, izrazi zaskrbljenost, da bo v njem nastala velika praznina tako v razumevanju sveta kot v strukturni udeležbi sobivanja.

Z raziskovalno nalogo želimo preveriti, kakšna je kultura branja ne samo med mladostniki, ampak tudi pri odraslih, saj branje postavljamo kot temelj razumevanja, izpopolnjevanja in natančnosti.

KEY WORDS DOCUMENTATION

ŠD Osnovna šola Šoštanj 2011/12

KG literature / Slovenian / reading / what do we read / how much do we read / reading badge (RB)

AV TAJNIK, Daša in LAZNIK, Diana

SA REPENŠEK, Tomaž, mentor, FRELIH, Lidia, co-mentor

KZ 3325 Šoštanj, Koroška cesta 7 c

ZA Osnovna šola Šoštanj

LI 2012

CX READING AMONG US

DT SECUNDARY SCHOOL RESEARCH WORK

OP

LA SL

AL SL / EN

AB »Reading fulfills a person, debating prepares him, writing gives him accuracy.«

(Francis Bacon) A term or a thought that expresses the essence of reading and reading literacy.

As students at primary school we meet pupils that don't participate in the Reading Badge competition and that don't read books from the teacher's list for homework, they simply read short summaries on the internet, for example on www.dijaski.net. These students don't like reading and consequently they don't participate in debates about the books, they don't know how to justify literary motifs or their own point of view. Students' discussion essays about their broader understanding of literature are graded, so consequently the bad marks are the most noticeable.

Reading as a prayer or fulfilling the person himself is a foundation of our research paper. Reading is simply more than just looking at the letters on the white piece of paper. It is an adventure that teaches us about possible or real worlds, we can identify ourselves with the literature spirit and we form our criticality, immense freedom and utopia. It is said that the best ideas are the utopian ones, although they are unrealistic in the moment of time but they still show the excess of the settled human thinking.

The attitude towards reading is very important for the young as well as the old. If the person doesn't develop the positive attitude towards reading, the concern that the emptiness in understanding the world and also in structural involvement of co-existence will start to show.

With this research paper we want to verify the reading culture among the young and also among adults. We believe reading is the foundation of understanding, fulfillment and accuracy or precision.

KAZALO

SEZNAM OKRAJŠAV	1
1 UVOD	2
2 NAMENI IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE	3
2. 1 Hipoteze	3
2. 2 Metode dela	3
3 PREGLED OBJAV	4
4 KAJ JE KNJIGA	4
4. 1 Kaj bi o sebi povedala knjiga, če bi imela čustva?	4
5 E-KNJIGA	5
5. 1 Kaj je e-knjiga	5
5. 2 Prednosti in slabosti e-knjige	6
5. 3 E-knjiga po svetu in Evropi	7
5. 4 Prva slovenska e-knjiga in e-založba	7
6 BRALNA ZNAČKA	8
6. 1 Bralna značka za odrasle	8
6. 1. 1 Bralne urice in čajanka	9
6. 1. 2 Bralne urice	9
6. 1. 3 Bralna čajanka	10
6. 2 Cilji branja	10
7 KAJ MENIJO PISATELJI O BRANJU?	11
7. 1 IVAN SIVEC o branju:	11
7. 2 DESA MUCK o branju:	12
7. 3 GORAN VOJNOVIČ o knjigi:	13
8 VSAK PETI EVROPSKI PETNAJSTLETNIK IMA TEŽAVE Z BRANJEM	14
9 ANALIZE ANKET	16
Graf spola	16
9. 1 Analize anket - ženske	16
9. 2 Analize anket – moški	30
10 RAZPRAVA	43
10. 1 Ženske berejo več kot moški	43

10. 2	Ženske se raje pogovarjajo o prebranem kot moški	43
10. 3	Knjiga je pomemben del posameznikovega prostega časa	43
10. 4	BZ je pomemben motivator bralcev	44
10.5	Ljudje ne poznajo e-knjige	44
11	ZAKLJUČEK	45
12	ZAHVALA	46
13	PRILOGA	47
14	VIRI IN LITERATURA	50

SEZNAM OKRAJŠAV

BZ	Bralna značka
t. j.	to je
oz.	oziroma
gl.	glej
npr.	na primer
Slo.	Slovenija
el.	elektronska
št.	številka
TV	televizija
raz.	raziskovalna
str.	stran
e-knjiga	elektronska knjiga

1 UVOD

»Vedno sem si predstavljal, da so nebesa nekakšna knjižnica.« (J. L. Borges)

Ta citat bi lahko nadaljevali: ... in branje je kot molitev. Branje ni samo dar, je veliko več! Z mrtvimi črkami zapisane pole milijonov strani, ki jih bralec skozi zavedanje možnih in resničnih svetov obuja od mrtvih in tako vzpostavlja "religiozni" stik z bralcem.

Branje med nami je naslov najine raziskovalne naloge. Izbrali sva si jo zato, ker obe radi bereva in naju skrbi, da bo besednega zaklada in branja v Sloveniji z leti vse manj.

Pri mladini se branje še nekako ohranja zaradi učenja in šolskih aktivnosti, v kolikor pa branje pri starejših ljudeh, sploh kar se tiče moškega spola, vidno upada. Ker branje ni obvezno, ljudje ne posegamo po njem. Vse ostale stvari se nam zdijo veliko bolj pomembne. Nihče pa ne razume, da te lahko knjiga popelje v čisto drug svet in to mladi, predvsem najstniki, najbolje znamo.

Midve s to raziskovalno nalogo ne želiva vsiljevati mnenja o knjigah in ostalih književnih stvareh. Želiva le približati resnico in njene posledice, želiva predstaviti bralno kulturo kot nekaj koristnega za naše bralno in jezikovno znanje. Vsak je že kdaj prebral knjigo in ve, da lahko od nje odneseš veliko koristnih stvari in pridobiš na besednem zakladu.

Branje je nekaj pozitivnega in koristnega. Tako mladi kot manj mladi bralci imajo priložnost deliti svoja leposlovna znanja tudi v okviru bralne značke.

Zdi se, kot da nas ves čas nekaj odganja stran od knjig. Pa naj bodo to računalnik, televizija ali pa samo pomanjkanje časa. Res je, da se časi spreminjajo. Vendar, sprašujeva se, ali je prav, da nimamo niti toliko veselja do branja več, da bi si zanj vzeli vsaj pol ure na dan.

Veseli bova, če si boste vsi tisti, ki neradi berete, vzeli za zgled pridne bralce in odkrili nebesa skrita v knjigah.

2 NAMENI IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE

Namen najine raziskovalne naloge je bil zbrati, analizirati in oblikovati nekakšno celoto branja med nami. Želeli sva vam približati branje med vsemi starostnimi skupinami ljudi. Skozi raziskovalno nalogo sva hoteli ugotoviti, kaj nas dejansko motivira za branje knjig. Zanimalo naju je, kako mediji vplivajo na nas kot bralce knjig.

2. 1 Hipoteze

Ženske več berejo kot moški.

Ženske se raje pogovarjajo o prebranem kot moški.

Knjiga je pomemben del posameznikovega preživljanja prostega časa.

Bralna značka je pomemben motivator bralcev.

Ljudje ne poznajo elektronske knjige.

2. 2 Metode dela

Raziskovalne naloge smo se lotili z oblikovanjem anketnega vprašalnika, ki je obsegal 126 anketiranih. Celotna raziskovalna naloga temelji na analitični in interpretativni metodi, saj smo s pomočjo anket in strokovnega gradiva lahko analizirali in podkrepili izhodiščne hipoteze.

3 PREGLED OBJAV

Danes nas ne učijo več samo, kako živeti v svetu, ampak tudi kako se prilagoditi spremembam v le-tem. Te spremembe zahtevajo neprestano preizkušanje učnih metod. Dober pouk zahteva res učinkovito komunikacijo, ki pa je v današnjih dneh skoraj ni več. Čas, v katerem živimo, še ni čas velikih dejanj, ampak le velikih hotenj po spremembah zlasti v osnovnošolskem izobraževanju. Ta hotenja si v javnost utirajo pot po korakih, dolgih in kratkih, odvisno od želja in odziva javnosti. (Dežman, S., 1998, 9.)

4 KAJ JE KNJIGA

Knjige! Svetilke v temi. Zvezdni kašipoti. Orfejska muzika. Glasi prihodnosti.

Zavest o knjigi se je oblikovala v davnih časih, ko je bilo njeni nastajanje dolgotrajno in zelo drago. In le redki posamezniki, ki so si z močjo velikega srca in globoke misli zagotovili naklonjenost in pomoč okolja ali organizirane skupnosti, so doživeli izid svoje knjige.

Zato do knjige od nekaj čutimo posebno spoštovanje, Celo strahospoštovanje. Zavedanje o vzvišenem poslanstvu knjige, nas opotekajoče se na civilizacijski stezi, tako močno prežema, da skrunitve tega poslanstva nismo pravočasno zaznamovali. In jo danes premalo opažamo. (Sam, 2006, 5.)

4. 1 Kaj bi o sebi povedala knjiga, če bi imela čustva?

Ponosna sem, da sem knjiga. Knjiga, v kateri se solze spremenijo v bisere. Kaplje krvi v rdeče rože. Bolest srca v hvalnico življenju. Vse to je možno, če me piše nežno srce in visoka misel.

Tukaj so tudi trenutki žalosti. Kadar me v svet pošilja ozko srce in plitva misel. Boleče je, če moram povedati, da je neko ljudstvo grdo in zlobno. Boleče je, ker je neresnično. So lepi in grdi posamezniki v vsakem ljudstvu, ni pa grdih ljudstev. Žalostna sem, kadar moram povedati, da so živali hudobne. Ali da je kaka deklica lepa, ker ima lepo obleko. Da je več vredna, ker je visoka in ima bujne lasje. Udrla bi se v zemljo od sramu, kadar sporočam, da

otrok dobi denar, če si umije zobe ali prebere knjigo. Otrok bi moral to početi zaradi sebe! Da bi imel več od življenja.

Človek pomaga drugim, ljudem in živalim, ki so pomoči potrebni, ker s tem dobi občutek, da živi popolno. Kajti človek je ustvarjen, da počne dobro. Zato sem nesrečna, kadar sporočam, da je dobro početje treba plačati z denarjem. Ali da je vse, kar prinaša dobiček, dovoljeno.

Na svet sem prišla, da branim Resnico, razglašam Dobroto in častim Lepoto. In tako vsem ljudem omogočim lepo življenje.

Ne dovolite, da me predrugačijo! (Sam, 2006, 54,55.)

5 E-KNJIGA

5.1 Kaj je e-knjiga

Kadar govorimo o prenosu vsebin v digitalno obliko in nato na internet, imamo večinoma v mislih glasbo ali film. Medij, ki je bil za prenos v elektronsko obliko najbolj pripraven, torej knjiga, je ostajal ves čas v senci. Že dolga leta velja kot povsem samoumevno dejstvo, da se da knjige oziroma tekstovno-grafične vsebine enostavno prenesti v elektronsko obliko. Kavelj je le v tem, da jih v tej obliki skoraj nihče noče brati. (E-knjiga. [Http://www.nasvet.com/e-knjige/](http://www.nasvet.com/e-knjige/), 23. 2. 2012.)

5. 2 Prednosti in slabosti e-knjige

Prednosti, ki jih ima klasična knjiga pred elektronsko, so očitne. Papir je veliko prijaznejši do oči kot zaslon, ne glede na to, ali gre za zaslon s katodno cevjo ali s tekočimi kristali. Vsak zaslon namreč oddaja svetlobo, kar zahteva dodaten napor pri branju in ob daljši uporabi povzroča utrujenost. Papir svetlobo zgolj odbija, kar pomeni, da se bralec veliko kasneje utruje.

Klasična knjiga ne rabi baterij, za branje pa ne potrebujemo posebne naprave, kar je pri elektronski knjigi seveda nujno, čeprav se začetni strošek nakupa aktivnemu bralcu lahko kaj hitro povrne zaradi nižje cene elektronskih knjig. Zelo malo ljudi pa je pripravljeno brati kakšno leposlovno knjigo na osebni računalnik. Notesniki se že malce približajo mobilnosti, ki jo nudi klasična knjiga, čeprav tudi tu ne gre za optimalno rešitev, medtem, ko so tablični računalniki in dlančniki že bližje tistemu načinu branja, ki ga povezujemo z branjem knjig. Vsekakor pa je v vseh primerih velika pomanjkljivost velikost zaslona, tako, da je klasična knjiga v tem trenutku še vedno trdno v sedlu. (E-knjiga. [Http://www.nasvet.com/e-knjige/](http://www.nasvet.com/e-knjige/), 23. 2. 2012.)

(E-knjiga. <http://www.student.si/preberi-si/kultura/elektronske-knjige.html>, 23. 2. 2012.)

5. 3 E-knjiga po svetu in Evropi

Da Amazon (ameriška oglaševalska stran, npr. kot bolha.com pri nas) proda več elektronskih kot tiskanih knjig, je bil podatek, ki ga je vodilna spletna knjigarna objavila maja 2011 in glede na že znane razmere na ameriškem trgu ni presenetil nikogar.

Morda je bolj zanimivo to, da se tovrstni procesi vse bolj približujejo tudi Evropi, ki že lep čas živi v prepričanju o lastni konservativnosti in monogamno-romantičnem razmerju z zvitki potiskanega papirja. Čeprav so e-knjige lani v Britaniji predstavljale le 6 odstotkov tržnega deleža knjižne prodaje, pa Amazonovi britanski uporabniki morda kot prvi nakazujejo, da ljubezen do papirja počasi usiha, saj od aprila 2011 naprej kupijo več kot dve elektronski knjigi na eno tiskano. Da e-knjiga polagoma postaja enakovredna tekunica in ne le dopolni tiskani različici, priča tudi zanimiv podatek, da je letošnja žirija za nagrado man Booker namesto knjig prejela elektronske bralnike z naloženimi knjižnimi naslovi.

Medtem ko se v tujini že delijo na tiste, ki apokaliptično razglašajo konec tiskane knjige, in tiste, ki verjamejo v še boljšo bralno izkušnjo na podlagi sinergije dveh medijev, pa se zdi, da so v Sloveniji tovrstne razprave brezpredmetne. A le na prvi pogled, saj e-knjiga že nastaja tudi pri nas.

(Priljubljenost e-knjig. [Http://knjiga.dnevnik.si/sl/Premisleki/749/O+priljubljenosti+e-knjig+pri+nas%3A+Na+poti+k+udoma%C4%8Ditvi+%22elektronskega%22+branja](http://knjiga.dnevnik.si/sl/Premisleki/749/O+priljubljenosti+e-knjig+pri+nas%3A+Na+poti+k+udoma%C4%8Ditvi+%22elektronskega%22+branja), 27. 2. 2012.)

5. 4 Prva slovenska e-knjiga in e-založba

Za domačega pionirja e-knjige velja Miha Mazzini, saj je njegov roman Drobtinice (po knjigi, ki je izšla leta 1987, je bil posnet tudi celovečerni film Operacija Cartier) prva slovenska e-knjiga.

(Prva Slo. e-knjiga.

[Http://www.mojmikro.si/v_srediscu/podrobneje_o/kaj_so_elektronske_knjige](http://www.mojmikro.si/v_srediscu/podrobneje_o/kaj_so_elektronske_knjige), 23. 2. 2012.)

Pred tremi leti, t. j. 2008, je nastala prva slovenska elektronska založba Ruslica, ki jo je ustanovilo založniško-časopisno podjetje Večer, ki za zdaj ponuja pretežno slovenske klasike. Več pestrosti na trgu e-knjig bosta morda prinesli dve uveljavljeni založbi: Mladinska knjiga in Študentska založba.

(Priljubljenost e-knjig. [Http://knjiga.dnevnik.si/sl/Premisleki/749/O+priljubljenosti+e-knjig+pri+nas%3A+Na+poti+k+udoma%C4%8Ditvi+%22elektronskega%22+branja](http://knjiga.dnevnik.si/sl/Premisleki/749/O+priljubljenosti+e-knjig+pri+nas%3A+Na+poti+k+udoma%C4%8Ditvi+%22elektronskega%22+branja), 27. 2. 2012.)

6 BRALNA ZNAČKA

Vsako leto bere za Bralno značko približno 125.000 otrok. Bralna značka, v nadaljevanju BZ, je izvirna slovenska oblika dela z mladimi bralci, ki si prizadeva za uresničitev gesla Dobro brati in ljubiti brati. BZ ima dvojno vlogo:

- je vsesplošno slovensko kulturno gibanje in prostovoljna interesna dejavnost v šoli in vrtcu, ki spodbuja mladino k branju in dviga bralno kulturo mladih,
- promovira branje oziroma pomembnost branja za zdrav duh posameznika in družbe. (Dežman, S., 1998, 11.)

BZ odlikuje odprtost, svobodnost, prostovoljnost, neobveznost branja in druženja vseh tistih učencev, ki radi berejo. Priteguje k branju in pogovoru o knjigi ter navduševanju za knjigo tiste učence, ki sami ne bi vzeli knjige v roke. Med njimi pa je mentor učencem enakovreden bralec. Mladi bralci pa mentorju enakovredni spodbujevalci branja. (Dežman, S., 1998, 14.)

6.1 Bralna značka za odrasle

Bralna značka za odrasle je bila prvič udejanjena na OŠ Breg (Ptuj) leta 2001 in je nastala v sodelovanju s šolsko knjižničarko Majdo Forštnarič. Nato je s pomočjo šolskih knjižničarjev. Ptujskega širše zaživela. Bralni sezname so zajemali novo in klasično leposlovje za mladino, poezijo in izbrani poučni, strokovni ter poljudni naslov. (Bralna značka. [Http://www.bralnaznacka.si/index.php?Stran=4&stevilka=15&podstran=1](http://www.bralnaznacka.si/index.php?Stran=4&stevilka=15&podstran=1), 2. 3. 2012.)

Osrednje in splošne knjižnice po Sloveniji se trudijo, da v branje odraslih tudi oplemenitijo, in sicer tako, da jih motivirajo z BZ za odrasle, kjer si na skupnih dogovorjenih srečanjih izmenjujejo leposlovno znanje in ga morebiti celo aktualizirajo.

Seznam dobijo odrasli bralci v knjižnici oz. si ga lahko natisnejo na spletnih straneh knjižnic. Prebrati morajo vsaj šest različnih del, med njimi vsaj eno pesniško zbirko in čisto na kratko napisati misel ali dve o prebranem. BZ za odrasle se po navadi prične septembra, konča pa se načeloma marca (knjižnice si same prikrojijo čas izvajanja BZ, zato je od knjižnice do knjižnice lahko različno). Ob zaključku BZ so bralci povabljeni na zaključno prireditev in pogovor z zanimivim gostom ter na podelitev priznanj in knjižnih nagrad.

Poleg BZ, ki je ponujena bralcem, pa knjižnice ponujajo tudi projekte, ki so namenjeni starostnikom, t. i. Bralne urice in Bralne čajanke.

6. 1. 1 Bralne urice in čajanka

6. 1. 2 Bralne urice

Knjižnica Velenje je v sodelovanju z Domom za varstvo odraslih Velenje začela maja 2010 z bralnimi uricami za starejše. Te so namenjene stanovalcem doma, ki težko berejo in jim je knjiga iz zdravstvenih razlogov težje dostopna. Skupno branje in pogovor pa pogloblja tudi medsebojne odnose, nas ohranja duševno sveže in omogoča kvalitetnejše preživljanje prostega časa.

Bralne urice potekajo vsak prvi četrtek v mesecu v Domu za varstvo odraslih Velenje.

6. 1. 3 Bralna čajanka

Bralna čajanka poteka v sodelovanju s Centrom starejših Zimzelen Topolšica. Prvo čajanko so izvedli junija 2010, zanimanje in obisk pa je bil z vsakim mesecem večji. Namenjene so starejšim v centru, ki težko berejo in jim je knjiga težje dostopna. S skupnim pogovorom ob branju knjig pa poglobljajo tudi medsebojne odnose, obujajo spomine, predstavljajo domače avtorje in kvalitetno preživljajo prosti čas.

Čajanke potekajo vsako prvo in zadnjo sredo v mesecu v Centru starejših Zimzelen Topolšica.

(Knjižnica Velenje. [Http://www.knjiznica-velenje.si/3305](http://www.knjiznica-velenje.si/3305), 2. 3. 2012.)

6. 2 Cilji branja

Najvišji cilji branja za BZ so tudi najvišji cilji šolskega ukvarjanja s književnostjo: teženje za tem, da bo učenec rad bral, da bo imel do književnosti pozitivno vrednostno razmerje in da mu bo branje pomenilo vir estetskega in vsestranskega užitka. (Dežman, S., 1998, 20.)

Sodobna družba potrebuje bralno pismene ljudi, točneje funkcionalno pismene bralce. Pri tem pa se je vsebina pojma »funkcionalna bralna pismenost« od nekdaj pa do danes bistveno spremenila. Funkcionalno bralno pismenost namreč določa stopnja razvitosti neke družbe. Če je bilo nekoč za uspešno funkcioniranje posameznika v družbi dovolj, da se je znal podpisati, pa danes to se zdaleč ne zadošča več. Sodobna družba zahteva od bralca, da obvlada fleksibilno branje raznovrstnega gradiva, s katerim se vsakodnevno srečuje, in da zna uporabljati informacije, ki jih dobi s pomočjo branja.

Globalni cilj bralnega pouka je bralno pismen človek. Pri tem opredeljujemo bralno pismenost kot sposobnost razumevanja, uporabe oziroma tvorjenja pisnih jezikovnih oblik, ki jih zahteva družba, npr. šola, služba ... in/ali so pomembni za posameznika. V operativnem jeziku to pomeni, da je bralno pismen tisti učenec, ki obvlada: sposobnost hitrega branja z razumevanjem in sposobnost fleksibilnega branja, t. j. izbiranja različnih bralnih strategij glede na vrsto bralnega gradiva, na njegovo težavnost ter namen branja.

(Jezik in slovstvo. [Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/jis/lat1/041/12c08.htm](http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/jis/lat1/041/12c08.htm), 4. 3. 2012.)

7 KAJ MENIJO PISATELJI O BRANJU?

7.1 IVAN SIVEC o branju:

Knjiga je zame svetinja. Od malih nog naprej. Spomnim se, da mi je oče že v najbolj zgodnjih letih večkrat kaj prebral iz kakšne knjige in meni se je zdelo, da njegovo branje odkriva nek nov, nepoznan, veličasten svet, ki je doma onstran sedmih gora, tam pa je vse drugače kot pri nas.

Ko sem se sam naučil brati, se dobil občutek, da je zdaj ves svet moj. Saj je tudi bil! Na lepem sem lahko potoval z Jackom Londonom na Aljasko, naenkrat sem bil skupaj z Julesom Vernom na Luni, brez težav sem se bojeval skupaj Sloveni in Anti v svoji pradomovini, na veliko srečo pa sem odkril tudi korenine Poljanske doline, ki so bile nenavadno podobne naši, srečal sem se z neizprosno Kmetsko smrtjo, pa s čudovitimi popotovanji desetih bratov itn. Še danes je zame branje čarobna stvar. Preden vzamem knjigo v roke, začutim v sebi nek čuden popotniški nemir. Zdi se mi, da se bo pred mano odprl krajevno in duševno neizmerno bogat svet, ki si ga že dolgo želim spoznati, pa sem se sam v sebi zatajeval, češ da ne utegnem oditi na to prijetno dolgo pot. Ko pa začnem brati, pozabim na vse okoli sebe in se povsem predam potovanju skozi čas in prostor. Vsak prosti trenutek izkoristim potem za to, da lahko nadaljujem pot. In ko na koncu vendarle pristanem na zaključku poti, hodijo junaki in kraji še dolgo z menoj. Postali so moji prijatelji, z menoj se pogovarjajo in izmenjujejo mnenja, postali so del mene. Branje je zame strast. Vedno znova me zagrabi kot prva ljubezen. Marsikaj drugega se je v življenju že začelo ponavljati, dobra knjiga pa mi še vedno odkriva tiste odtenke v duši, ki jih prej nisem poznal, zdaj pa sem jih naenkrat odkril in so naenkrat zazvene v meni. Zato se tej strasti ne bom nikdar odrekel in komaj čakam, da se ji bom

lahko bolj predajal. (Ivan Sivec o knjigah.
[Http://www.ivan.sivec.net/splosno/o_branju_in_knjigah.php](http://www.ivan.sivec.net/splosno/o_branju_in_knjigah.php), 26. 2. 2012.)

7. 2 DESA MUCK o branju:

Ne, ne bodo vas prisilili k branju! Če jim v vseh letih do zdaj ni uspelo, niti z BZ, niti z obveznim čtivom, niti z raznimi potuhnjenimi triki, s katerimi so trkali na vaše srce, vas tudi z berilom, ki je pred vami, pa naj je še tako premišljeno in zvito sestavljeno, ne bodo prelisčili, da bi se zaljubili v knjige.

Ker se vam je nekoč pred davnimi časi, ko so vam začeli porivati knjige pod nos, nekaj hudo zlomilo. Morda že prej. Morda v vašem spominu sploh ne obstaja mili prizor iz otroštva, ko ste ležali pokriti do vratu v varnem gnezdu postelje, mama pa je sedela poleg vas in vam brala. Najbrž je to počela le zato, da bi zaspali, toda takrat ste jo imeli samo zase in tudi tisto, kar ste slišali, je risalo prelepe podobe v vaši glavi. In če je bila pri volji, se je še nekaj dragocenih minut pogovarjala z vami o tem, kar vam je prebrala, in tako prijetno je bilo zdrsniti v spanec z občutkom, da je svet pravzaprav zelo zanimiv.

Morda v vašem spominu obstajajo mučni dogodki, povezani prav s knjigo. Da so vam podtaknili takšne z ogromno na drobno napisanimi stranmi, na katerih se niso skoraj nič pogovarjali in se ni nič napetega dogajalo. Nato so zahtevali od vas, da si vse to še zapomnite in celo delite navdušenje odraslih nad vso to goro nerazumljivega pisanja. Se vam je dogajalo, da ste morali brati celo za kazen? To, da ste se morali prebijati skozi dolgočasno branje, medtem ko je zunaj hudobno mežikalo sonce in so se brezsrčno veselili drugi otroci, užaljeno samevale računalniške igrice in se je na televiziji vrtela najljubša oddaja, pa ste tako doživeli že vsi.

Tu se zdaj pojavljajo nekateri odrasli in vas gledajo z viška ter očitajoče, ker berete samo zato, da si ne prislužite cveka v ređovalnici. Lepa reč! Seveda si mislite: še teh nekaj šolskih let prebijem, potem pa se ne dotaknem niti ene knjige več. Kaj sploh vidijo na tem bedastem branju, ki je eno samo zapravljanje časa? Če jim je že toliko do teh njihovih butastih knjig, naj si iz njih sezidajo hišo in se dajo zagrebsti skupaj z njimi!

Naj vam nekaj izdam. Nekaj teh odraslih si potuhnjeno misli: če smo morali že mi trpeti ob zoprnem branju, zakaj bi bilo vam prihranjeno? Nekateri odrasli pa so ob knjigah vedno tako

močno uživali, da ne razumejo, zakaj drugi tega ne morejo, in si enostavno želijo, da ne bi bil nihče prikrajšan za ta užitek.

Meni osebno je čisto vseeno, ali boste kdaj tako vzljubili branje, da se ne boste mogli več ločiti od knjig, da jih boste brali še na cesti in se ob tem zaletavali v drogove. Lahko pa vam zaupam, da mi knjiga že nekajkrat rešila življenje. Če nič drugega, bi bila brez knjig danes zanesljivo brez zob, ker je bil to edini način, da sem preživela v čakalnici pri zobozdravniku. Še danes bi bila sama ali pa nesrečno zaljubljena, če ne bi našla v knjigah sporočila, da se drugim dogaja isto in izvedela nekaj imenitnih zvijač, kako si pridobiti fanta. Pa tudi o čem bi se s tem fantom lahko pogovarjala, če bi v celem življenju prebrala samo čitanko za prvi razred? Kako bi preganjala osamljenost v puščobnih nedeljskih popoldnevih (OK, vem, lahko bi šla ven nabijati ali 'šraufat' po motorju) in si razvijala domišljijo ter tako nekoč postala uspešna mladinska pisateljica? Branje se splača. Zato bi morali vseeno poskusiti. Sicer ne boste nikoli izvedeli, da obstajajo knjige, ki se prilegajo vsakemu trenutku vašega življenja, ker so napisane samo za vas. (Muck, D., 1999, 4–5.)

7. 3 GORAN VOJNOVIČ o knjigi:

So knjige, za katere vam je lahko žal, če jih niste (ali jih ne boste) prebrali v srednji šoli. So knjige, ki takrat pač najbolj zadanejo, ki so takrat najbolj kul. So knjige, ki jih odrasli, zreli in resni ljudje preprosto ne morejo začutiti. Seveda jih lahko preberete tudi čez leta in najbrž vam bodo celo všeč, a vedite, da bo takrat tudi že prepozno, da bi vam spodnesle tla pod nogami in vam spremenile življenje. Na bolje, seveda. (Znani berejo. <http://www.knjigajmo-migajmo.si/znani-berejo/goran-vojnovic-o-knjigah-ki-zadanejo/>, 27. 2. 2012.)

8 VSAK PETI EVROPSKI PETNAJSTLETNIK IMA TEŽAVE Z BRANJEM

Kdor zna dobro brati, je zahteven, radoveden, željan znanja, ustvarjalen, za trditve hoče argumente, se ne zadovolji s povprečjem, zahteva odličnost in je tudi odgovoren. Kdor brez težav prebere, kar je dejansko napisano, in tisto med vrsticami, ga običajno tudi z govorno besedo ni mogoče zlahka vleči za nos. Številni odrasli v Evropi ne znajo dobro brati, med 15-letniki ima težave z branjem, torej je polpismen, vsak peti Evropejec, je pokazala študija, ki jo je predstavila evropska komisija. Predvsem polpismenost 15-letnikov bi morala biti zelo zaskrbljiva, kajti današnji mladi so prihodnji odrasli.

Oni bodo tisti, ki bodo v prihodnje sprejemali ključne odločitve, bodo morali znati pretehtati, kaj in kako narediti. Kdor je polpismen, potrebuje čas, da sploh ugotovi, kaj je prebral, ni sposoben brati med vrsticami, razumeti zapletena sporočila, se pravočasno odzvati, ustrezno odgovoriti. Polpismeni ljudje niso sposobni brati zahtevnih besedil, zahtevne literature, študirati mojstrov, genijev, da bi jih skušali preseči. Polpismeni ljudje niso sposobni spremljati zahtevnih razprav, oni razumejo enostaven jezik, ki ga uporabljajo sodobni politiki, med katerimi vse bolj prevladujejo populistični, ki svoja mnenja ves čas prilagajajo rezultatom javnomnenjskih anket in pisanju tabloidov. Polpismeni ljudje so hvaležni potrošniki, navdušijo se nad vsako novostjo, akcijskimi cenami, nagradnimi igrami.

Za Slovenijo je študija pokazala, da se je z vsako anketo pismenost povečala, a še vedno ostaja pod povprečjem EU, kar velja tudi za 15-letnike.

In Slovenia, a programme for children with reading difficulties is carried out at a public primary school in Ljubljana (Osnovna šola Dravljje) which involves learning new words and improving comprehension through a diverse range of word games.

Glede na to, da nekateri starši v zadnjih letih hodijo v šole z odvetniki, ko niso zadovoljni z oceno, in s svojimi pritožbami že takoj svojim otrokom dajo vedeti, da so ocene bolj pomembne kot dejansko znanje, podpovprečna pismenost ob vse večjemu številu diplomantov visokih šol in univerz ni presenetljiva. Tako kot ni presenetljivo, da je veliko mladih prepričanih, da jim z diplomo avtomatsko pripada delovno mesto z visoko plačo, če ne kar šefovsko mesto. Če jih kdo vpraša, kaj pa bi na tem mestu delali, nimajo odgovora, kajti šef je

šef, delajo pa vendar podrejeni. Takšni šefi si avtoritete ne morejo zagotoviti z znanjem, sposobnostjo in ustvarjalnostjo, ampak s pritiski, s tako imenovano »biciklistično hierarhijo«, ki je v slovenskih organizacijah in podjetjih prej pravilo kot izjema.

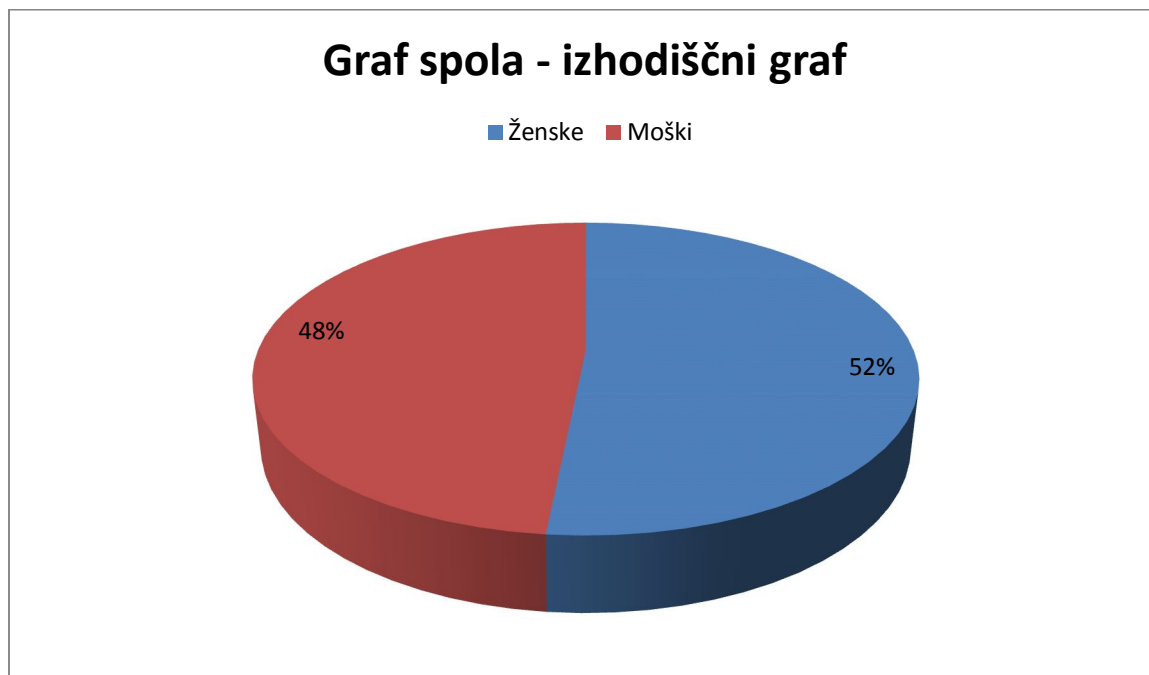
Pravzaprav današnji mladi ne morejo biti drugačni, saj so takšni že njihovi starši. Cel kup jih je podpisalo kreditne pogodbe, s katerimi so zastavili svoje hiše, kajti slišali so samo, da je kredit ugoden. Ko je banka nepremičnino hotela vzeti, so zahtevali pomoč »mame države«, češ da so bili zavedeni. Brez da bi jih zanimalo, kaj drugega kot obljuba po hitrem zaslužku, so sodelovali tudi v različnih piramidnih igrah. Ko so se opekli, so prav tako klicali na pomoč »mamo državo«. To so starši in stari starši današnjih otrok, ki so že v osnovni šoli naučeni, da za svoje znanje (dejanja) niso odgovorni sami, ampak nekdo drug.

(Razgledi. [Http://www.razgledi.net/2011/07/14/vsak-peti-evropski-petnajstletnik-ima-tezave-z-branjem/](http://www.razgledi.net/2011/07/14/vsak-peti-evropski-petnajstletnik-ima-tezave-z-branjem/), 3. 5. 2012.)

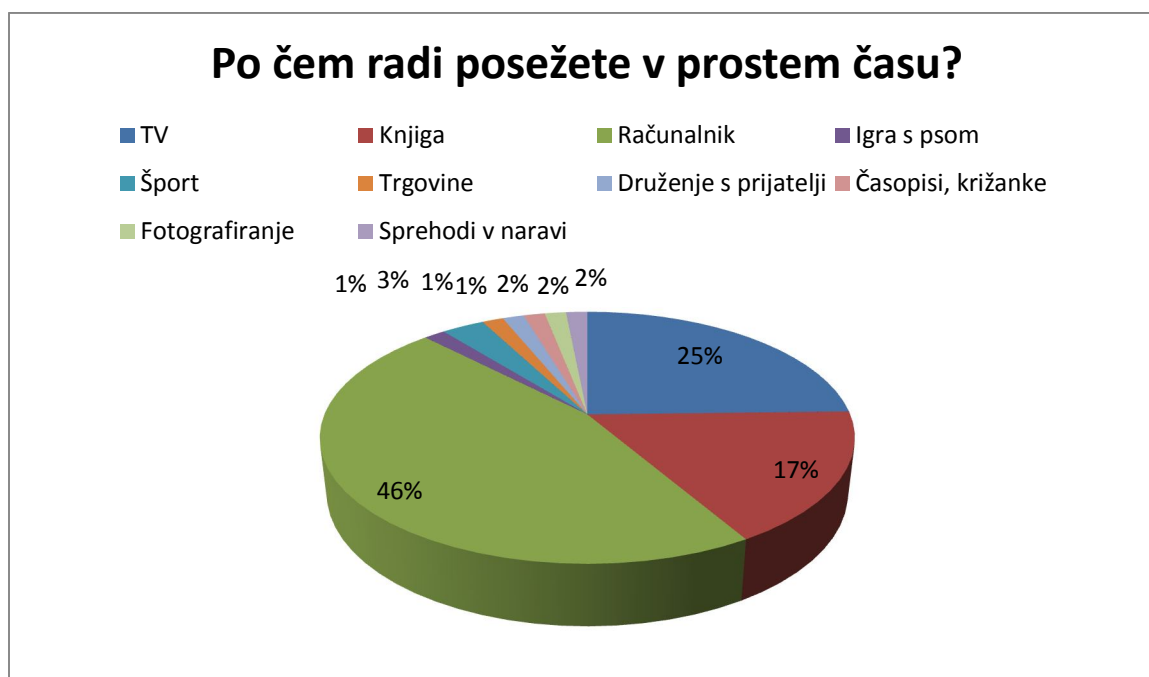
9 ANALIZE ANKET

Graf spola

Izhodiščni graf prikazuje odstotek vseh anketiranih tako žensk kot moških.

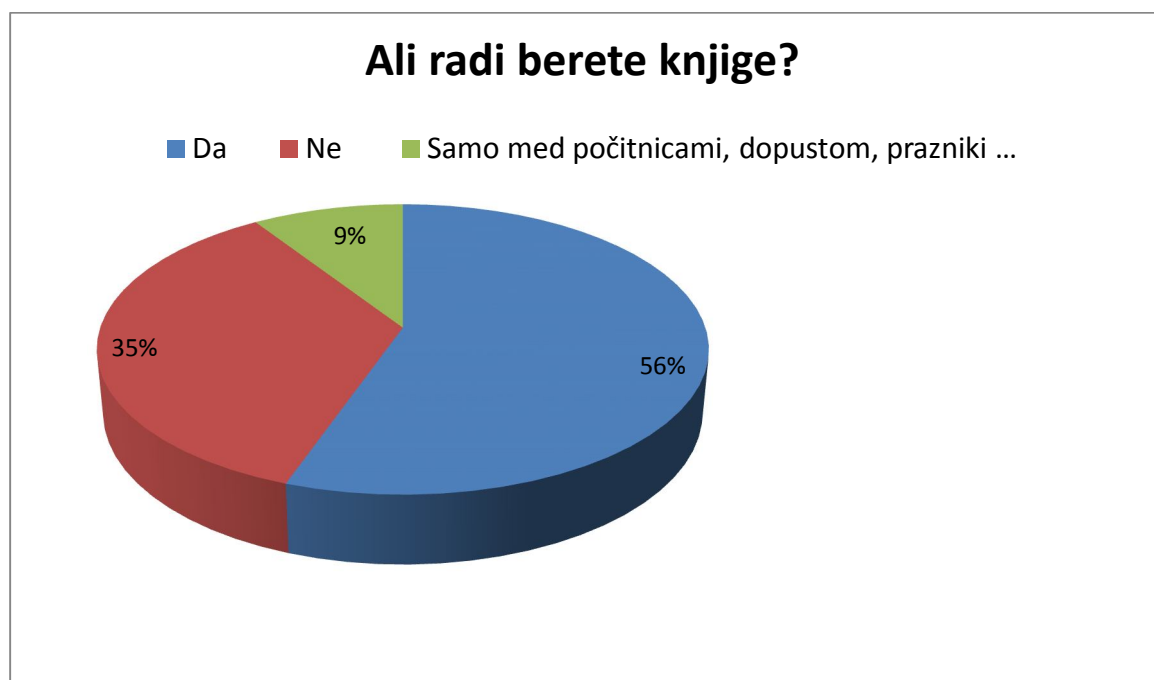

9.1 Analize anket - ženske

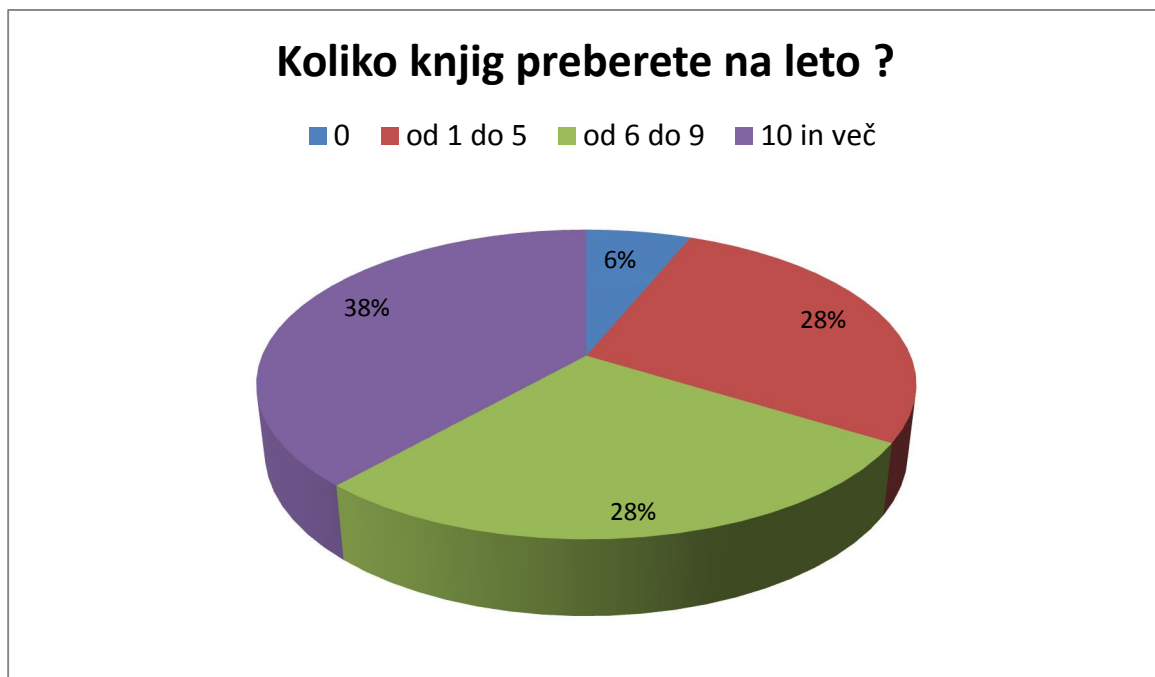
V grafu št. 1 vidimo, da so anketiranke na vprašanje (Po čem rade posežete v prostem času), odgovorile z 41 %, da najraje posežejo po računalniku, na drugem mestu s 27 % pa je TV. Na tretjem mestu, kar je presenetljivo, pa je branje knjig. Ostale dejavnosti pa so zastopane v manjši meri, in sicer po 2 %.

SKLEP: V tem grafu lahko vidimo, da je branje še aktualno razvedrilo za večino anketirank, t. j. v 27 %, kar je slaba tretjina anketirank.

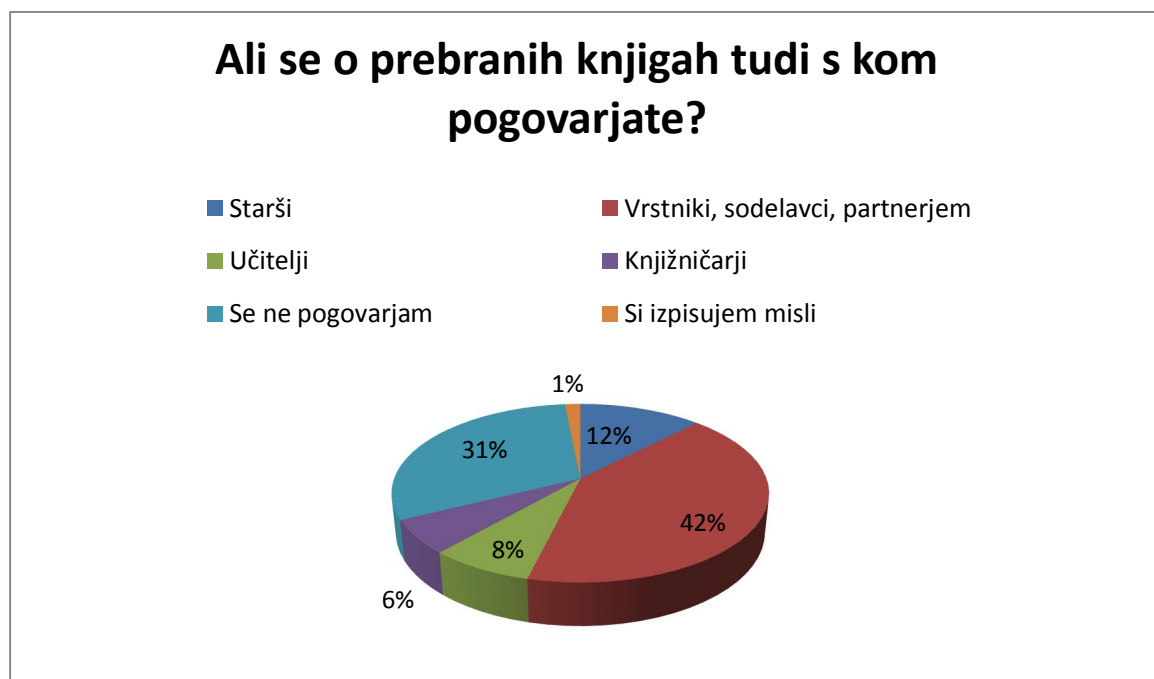
V grafu št. 2 lahko vidimo, da večina anketirank rado bere, t. j. v 56 %. S 35 % je odgovorilo, da ne berejo rade, v 9 % pa bere samo med počitnicami, dopustom in prazniki.

SKLEP: Rezultat dokazuje, da večina anketiranih žensk rado aktivno bere, t. j. 53 %, dobra tretjina pa je takšnih, ki ne berejo oz. ne berejo radi (obvezno branje).

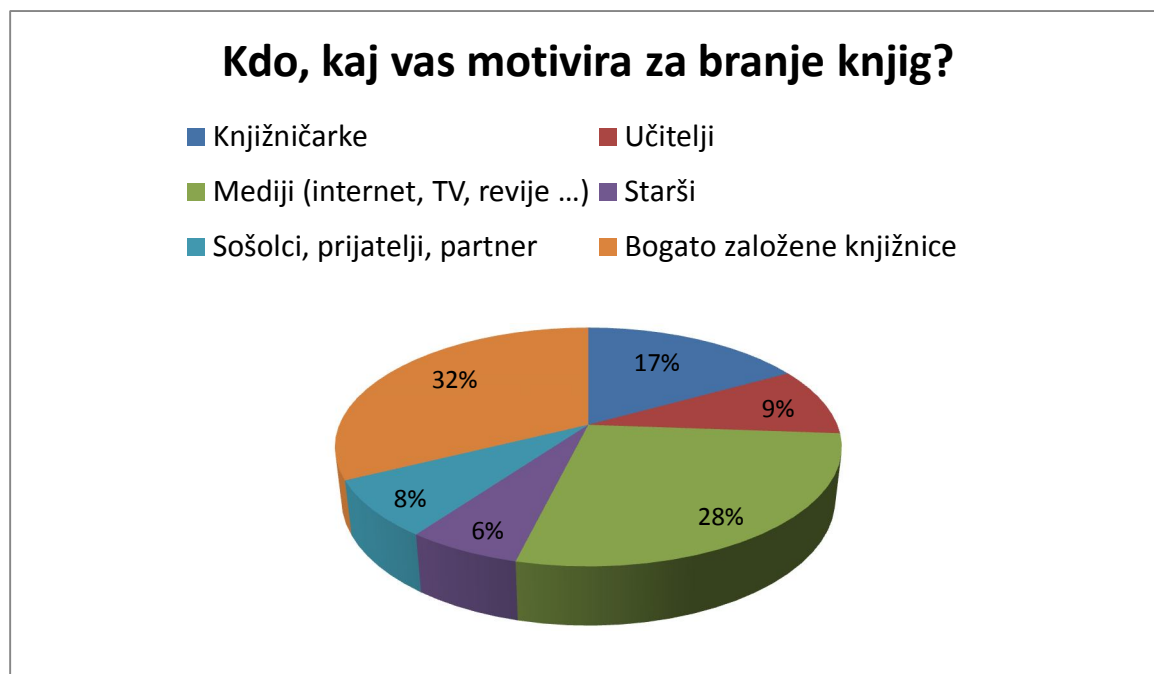
Graf št. 3 prikazuje, koliko knjig na leto preberejo anketiranke. V 38 % prebere 10 knjig ali več, v 28 % jih prebere od 6 do 9 knjig, enak delež jih prebere tudi od 1 do 5 knjig. Samo 6 % pa ne prebere nobene knjige.

SKLEP: 38 % prebere več kot 10 knjig. Velik odstotek branja knjig (kažeta vijolična in zelena legenda), t. j. 66 %, pokaže, da anketiranke rade posežejo po branju. Rdeča barva pa prikazuje občasne bralke, tiste, ki posežejo po branju v času dopusta, praznikov ..., t. j. v 28 %.

Graf št. 4 pokaže, da bralke svoje leposlovno bogastvo rade delijo z drugimi, t. j. v 42 %, npr. z vrstniki, sodelavci, partnerjem. 31 % pa je takšnih, ki se o prebranem ne pogovarjajo.

SKLEP: Večina bralk, t. j. 42 %, se rade pogovarjajo o prebranem.

Graf št. 5 nam lepo prikazuje, da nas h branju najbolj motivirajo bogato založene knjižnice, in sicer kar z 32 %. 28 % motiviranja prinesejo mediji, 9 % učitelji, 17 % knjižničarke, 8 % sošolci, prijatelji, partner in z najmanj odstotki naši starši 6 %.

SKLEP: večina anketirank redno obiskuje knjižnico saj jih h branju motivirajo bogato založene knjižnice. Seveda pa imajo na to velik vpliv tudi mediji.

Graf št. 6 nam pove, da 57 % anketirank najraje bere pripovedno literarno zvrst. 29 % bere dramatiko in 14 % bere pesništvo. leposlovje.

SKLEP: Iz teh podatkov lahko razberemo, da je pripovedništvo oz. proza, kot so romani, povesti, novele ... najbolj brano leposlovje.

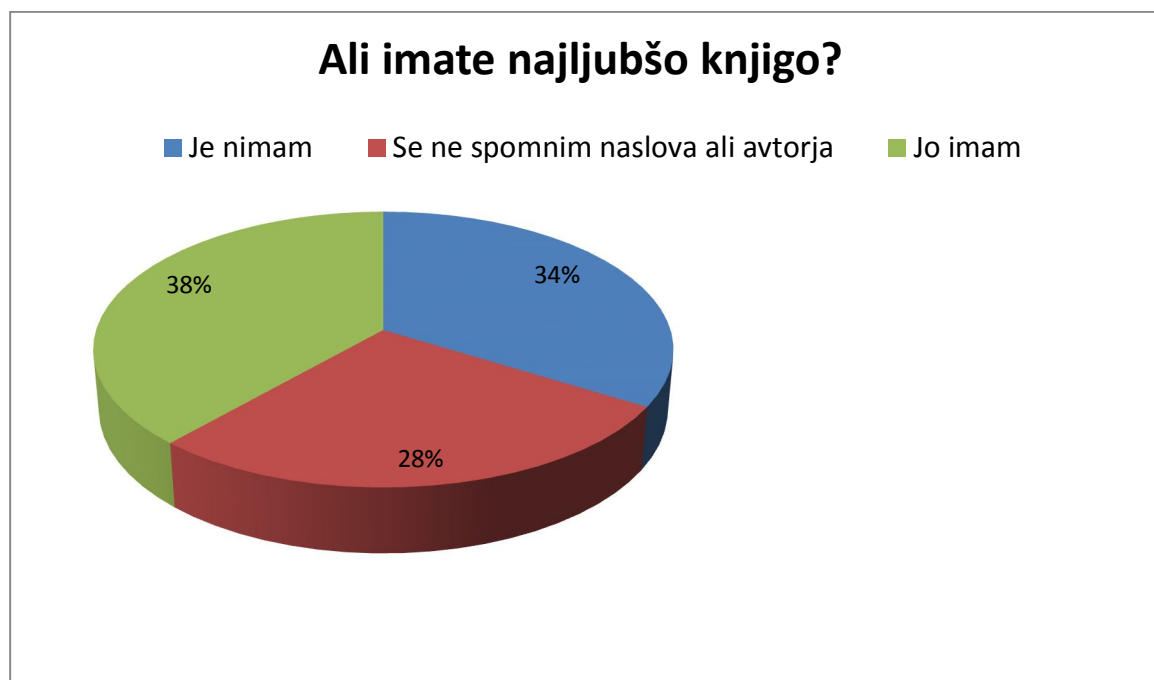
Graf št. 7 prikazuje najpogostejše žanrske zvrsti, ki jih anketiranke berejo. Največ, tj. 40 %, jih bere ljubezenske romane. 20 % jih bere pustolovske knjige, 14 % pa detektivke, 9 % jih rado prebere zgodovinske, 6 % znanstveno fantastiko, ostale zvrsti pa se razporejajo med 1 %, 2 % in 3 %.

SKLEP: Nežnost in hrepenenje po le-tej zagotovo potrjuje tudi literatura, s katero se ženske poistovetijo. Torej ženske-nežnost-knjiga.

Iz grafa št. 8 lahko razberemo, da so anketiranke zadovoljne s paleto knjig v knjižnicah, saj so pozitivno odgovorile s kar 66 %, z 28 % pa da bi lahko bila boljša, 5 % jih je odvrnilo z ne.

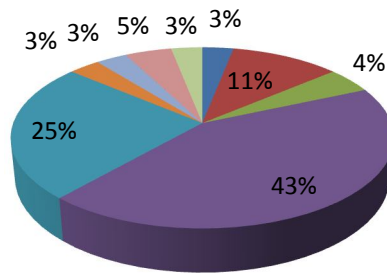
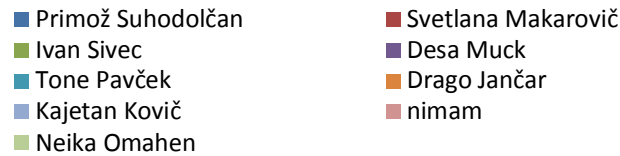
SKLEP: Iz grafa lahko sklepamo, da so anketiranke zadovoljne s paleto knjig po knjižnicah.

V grafu št. 9 se sprašujemo, če imajo bralke najljubšo knjigo. Z 38 % so odgovorile, da jo imajo, s 34 % , da je nimajo in z 28 % ,da se ne spomnijo njenega naslova.

SKLEP: Ljudje radi pomnimo ali si izbiramo najljubše stvari, pri knjigah je ravno tako, le da smo tukaj bolj površni oz. manj ljubiteljski. Rezultat je pokazal, da ima najljubšo knjigo in da se spomni naslova in avtorja 38 % anketirank.

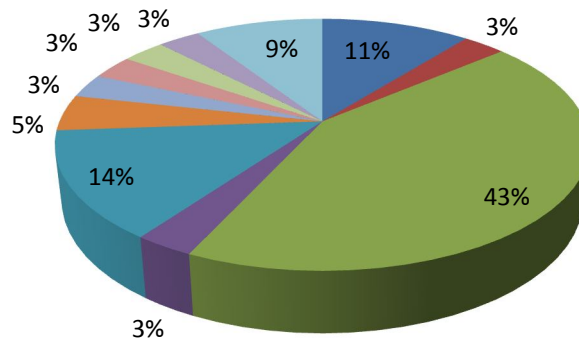
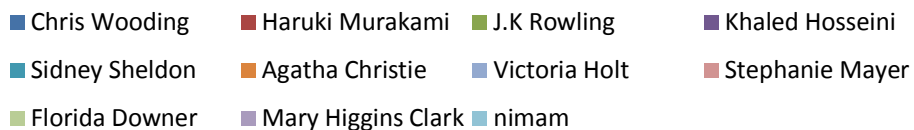
Kateri je vaš najljubši slovenski avtor/avtorica?

Graf št. 10 nam je prikazal, kateri slo. avtor je najbolj priljubljen med anketirankami. Za Deso Muck se je odločilo kar 43 % anketirank, sledi ji Tone Pavček s 25 %, z 11 % Svetlana Makarovič in 5 % jih je odgovorilo, da najljubšega slo. avtorja nima.

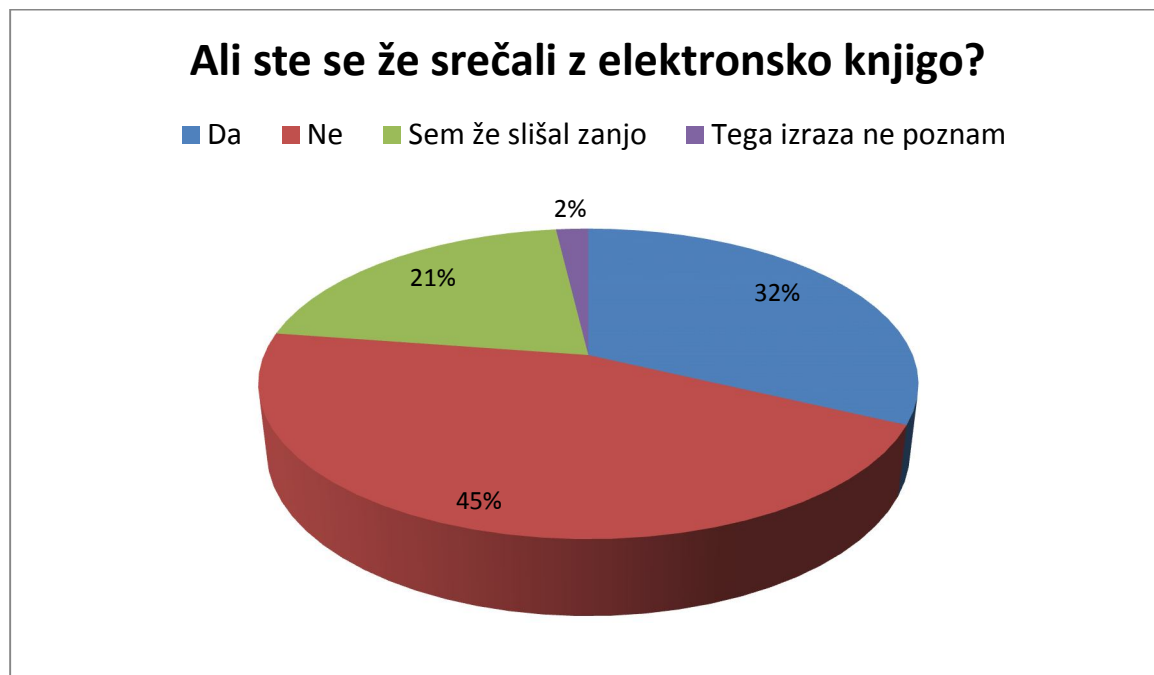
SKLEP: Izmed ponujenih avtorjev, ki so po lestvici zadnje čase najbolj brani, je s 43 % anketirank zmagala Desa Muck, sodobna slovenska pisateljica. Hkrati rezultat pokaže, da anketiranke rade posežejo po slovenskem leposlovju.

Kateri je vaš najljubši tuj avtor/avtorica?

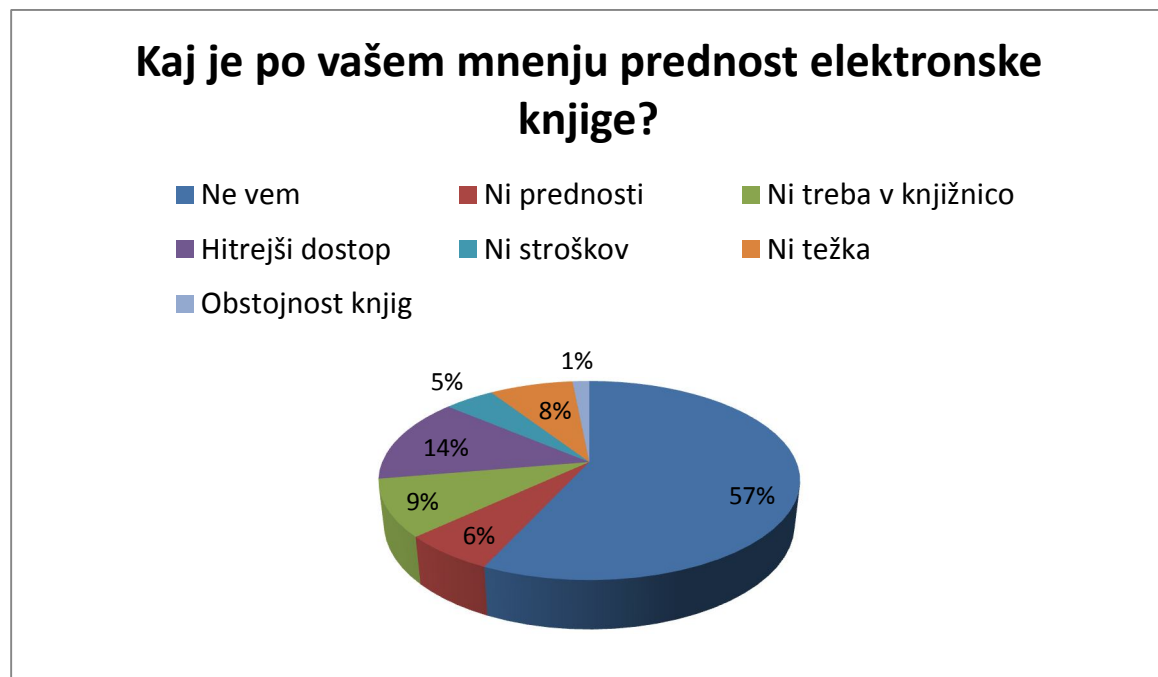
Graf št. 11 nam pove, kateri tuj avtor je najbolj priljubljen. S 43 % je J. K. Rowling, sledi ji s 14 % Shidney Sheldon in z 11 % Chris Wooding.

SKLEP: Večini anketirank je najljubša J. K. Rowling, poznana predvsem po lit. liku o Herryu Potterju.

Graf št. 12 pove, da 45 % anketirank še ni slišalo za elektronsko knjigo, 32 % ve zanjo, 21 % je že slišalo zanjo in 2 % tega izraza sploh ne pozna.

SKLEP: Sklepamo, da elektronska knjiga še ni zavzela Slovenije, saj ogromno ljudi še zanjo ni slišalo.

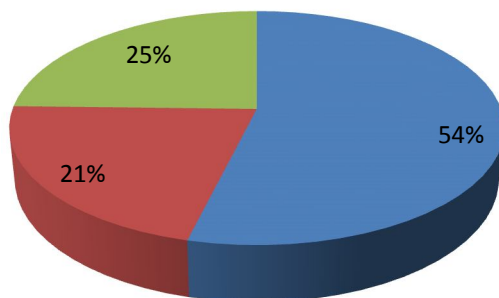

Graf št. 13 prikazuje prednosti elektronske knjige. Anketiranke pa so odgovorile takole: 57 % anketirank nima izoblikovanega mnenja o prednostih e-knjige, 14 % meni, da zagotavlja hitrejši dostop, 9 % meni, da ni potrebnih dodatnih poti, 8 % ni težka, 6 % sploh nima prednosti, 5 % ni pretiranih stroškov, 1 % obstojnost knjig.

SKLEP: Ker jih veliko elektronske knjige sploh ne pozna oz. se z njo še niso srečali, nimajo idej, kaj bi lahko bila njena prednost. 14 % pa je odgovorilo, da lahko hitreje dostopamo do zelenega leposlovja, kar je resnično njena prednost.

Kaj pa je po vašem mnenju slabost elektronske knjige?

■ Ne vem ■ Vse manj knjig v tiskani verziji ■ Slabe za oči

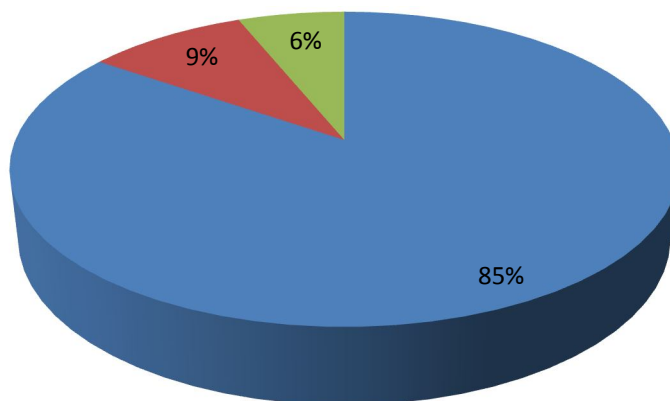

Iz grafa št. 14 lahko razberemo, da še največ odstotkov 54 % ne ve, kaj so slabosti e-knjige, 25 % meni, da je slaba za oči, 21 % pa se strinja, da bo klasičnih knjig vse manj.

SKLEP: Enako kot pri prejšnjem grafu (prednosti e-knjige, 57 %) tudi pri slabostih e-knjige nima mnenja, t. j. 54 %, kakšne bi naj bile le-te.

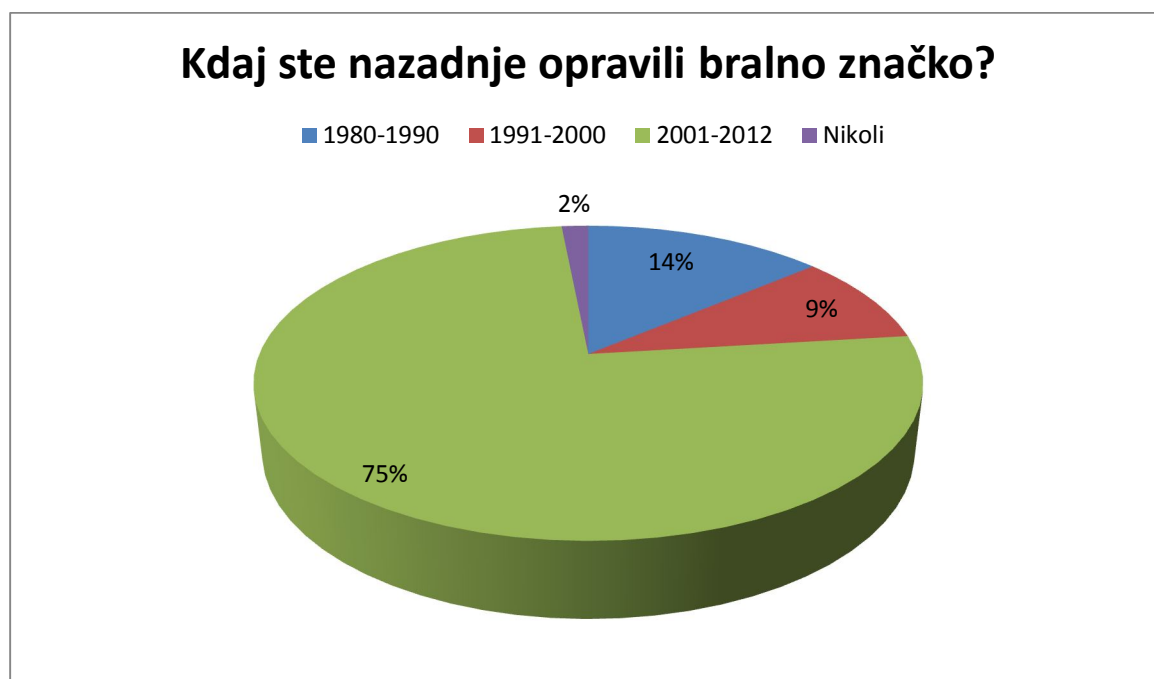
Ali opravljate, ste opravili bralno značko?

■ Da ■ Ne ■ Ne vsako leto

Graf št. 15 nam pojasni vprašanje o sodelovanju z BZ. S 85 % so anketiranke odgovorile z da, 9 % ne in 6 % jih ni opravljal BZ vsako leto.

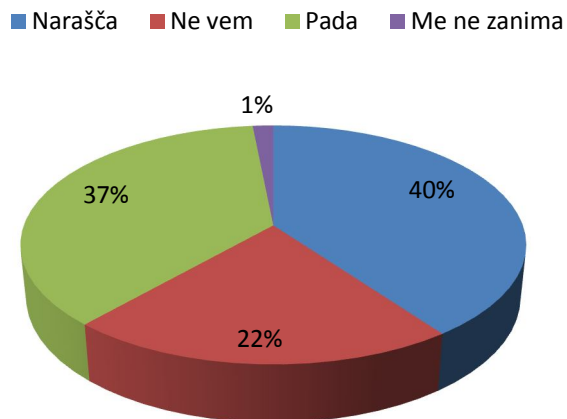
SKLEP: Sklepamo, da je Bralna značka kot projekt zelo dobra organizacija, saj jo je večina opravila oz. jo opravlja, t. j. v 85 % anketirank.

V grafu št. 16 lahko vidimo, da je 75 % nazadnje opravljal BZ od leta 2001 do 2012, 14 % od leta 1980 do 1990, 9 % od leta 1991 do 2000 in 2 % je ni opravljal nikoli.

SKLEP: Na podlagi grafa lahko sklepamo, da je bilo največ opravljenih bralnih značk v obdobju 2001–2012, t. j. 75 %.

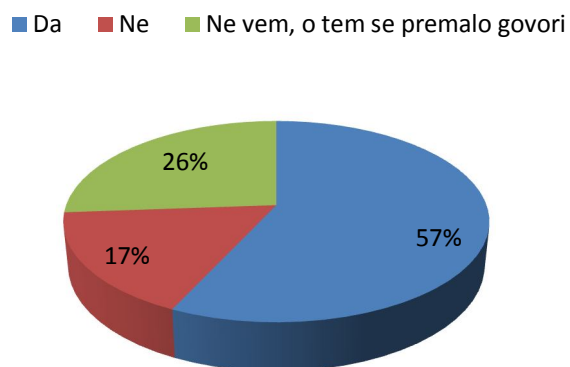
Kaj mislite, ali branje na področju Bralne značke v zadnjih 50. letih narašča ali pada?

Graf št. 17 pove, da je 40 % anketirank odgovorilo, da BZ narašča, s 37 % pada, z 22 % ne vem in 1 % jih trend naraščanja ali padanja BZ ne zanima.

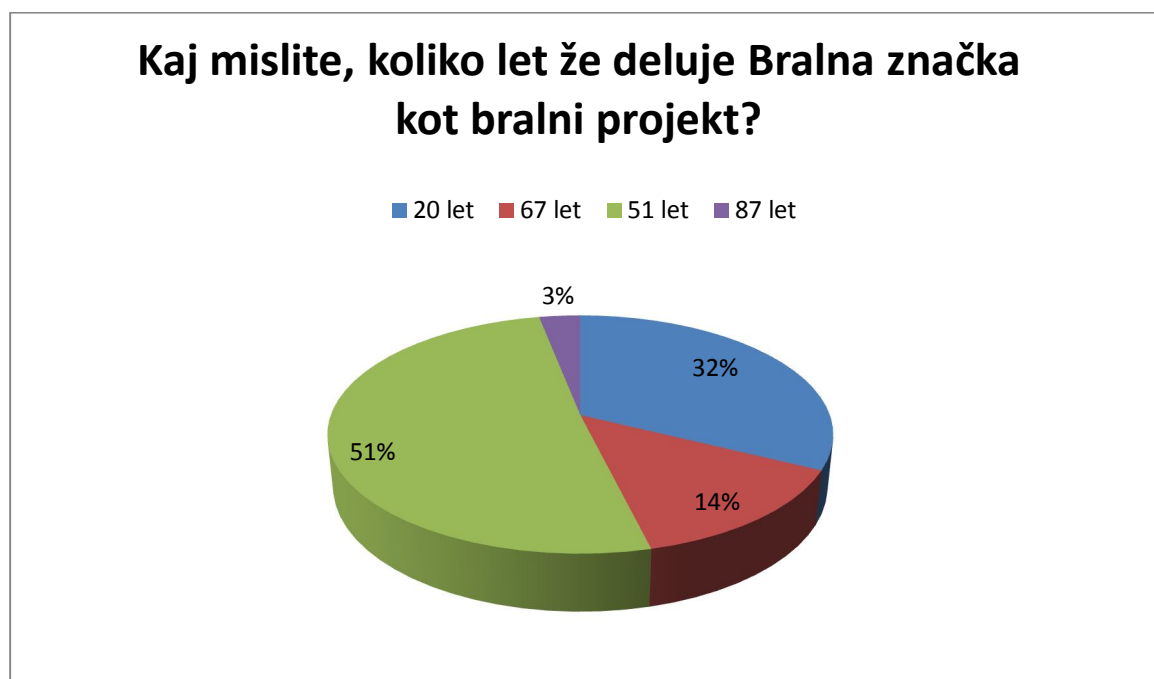
SKLEP: Sklepamo, da je večina ugotovila pravilno in zato potrdila najino hipotezo (bralna značka skozi čas narašča), ki sva jo dokazali kot pravilno.

Ali mislite, da je Bralna značka dovolj dobra motivacija za spodbujanje branja med mladimi kot tudi med odraslimi?

Iz grafa št. 18 izvemo, da 57 % meni, da je BZ dovolj dobra motivacija za mlade in prav tako za starejše. 26 % so odgovorile, da se o tem premalo govori, da bi lahko vedele in 17 % mislijo, da to ni dovolj dobra motivacija.

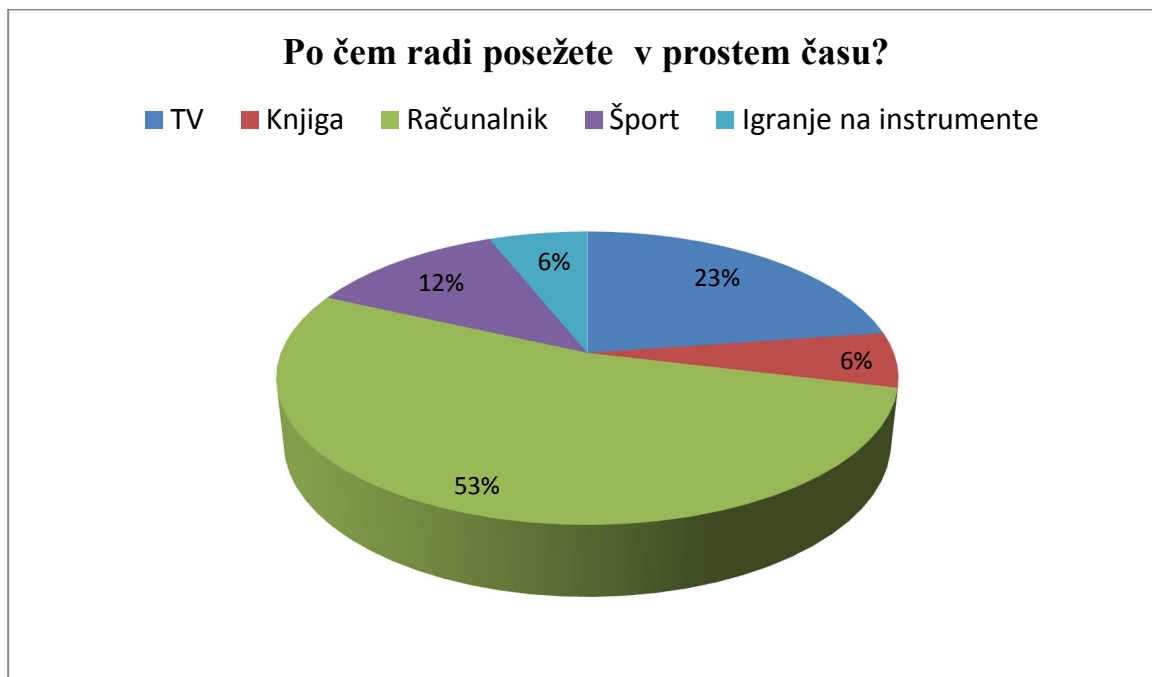
SKLEP: Po podatkih iz grafa lahko sklepamo, da je BZ dovolj dobra motivacija za mlade in odrasle, saj je večina odgovorila z da.

Graf št. 19 nam prikaže, da 51 % meni, da BZ kot bralni projekt deluje že 51 let, 32 % meni, da deluje komaj 20 let, 14 %, da deluje že 67 let in 3 % meni, da deluje že 87 let.

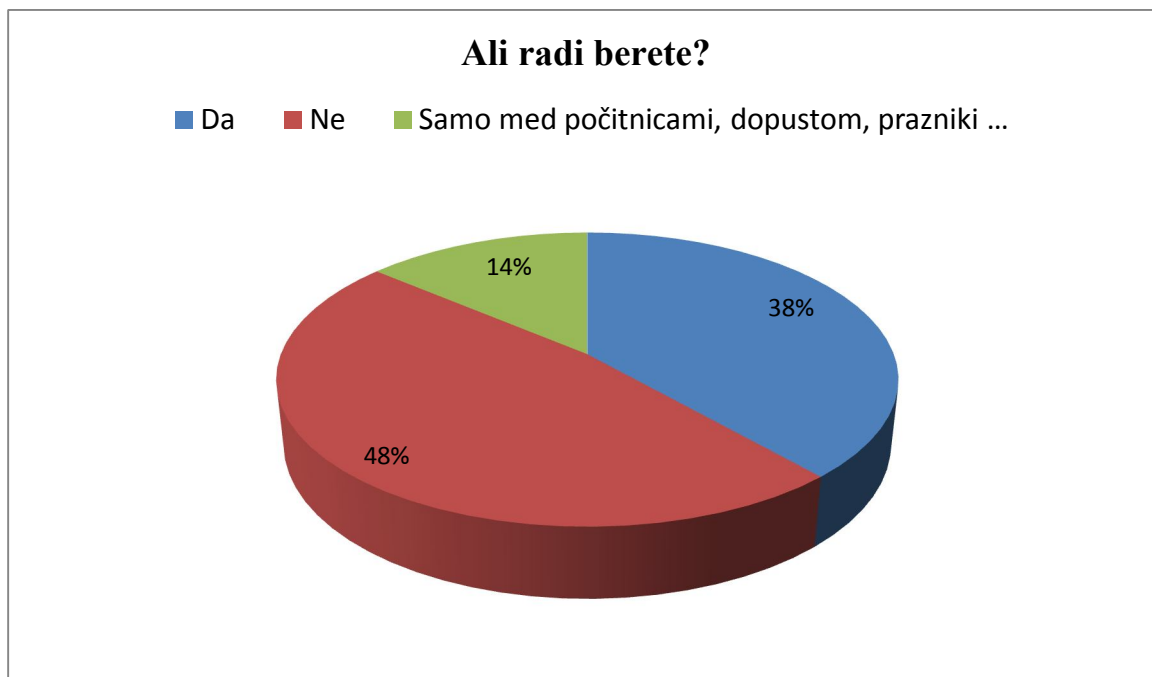
SKLEP: Iz grafa sklepamo, da je polovica anketirank dobro seznanjenih z delovanjem BZ, t. j. 51 %, kar hkrati potrjuje graf 18, saj so anketiranke seznanjene z BZ kot bralnim projektom.

9. 2 Analize anket – moški

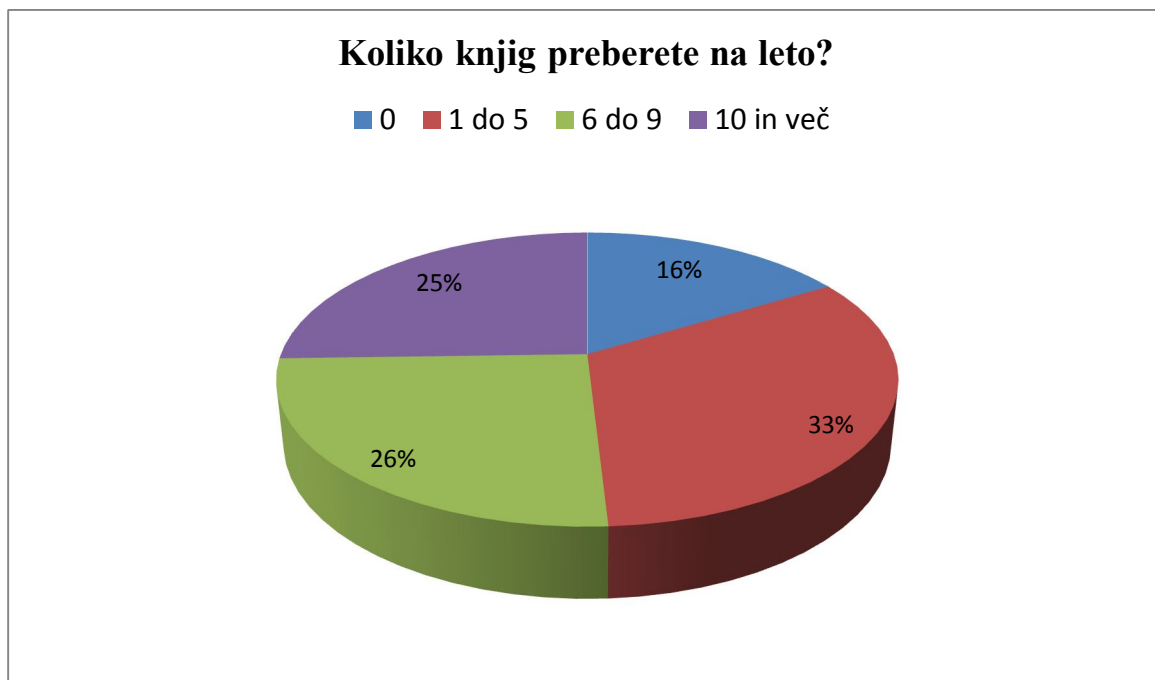
V grafu št. 20 lahko vidimo, da 53 % anketirancev moškega spola v prostem času najraje poseže po računalniku, TV 23 %, športu 12 %, knjigam in igranju na instrumente se anketiranci poslužujejo enako, t. j. v 6 %,

SKLEP: Računalnik je od naštetih stvari najbolj priljubljena stvar v prostem času, knjiga si deli zadnje mesto z igranjem na instrumente. Moški v prostem času redko posežejo po branju.

V grafu št. 21 vidimo, da 48 % moških ne berejo radi knjig, 38 % anketirancev je navdušenih nad branjem knjig, ostalih 14% pa poseže po knjigah samo med počitnicami, dopustom, prazniki.

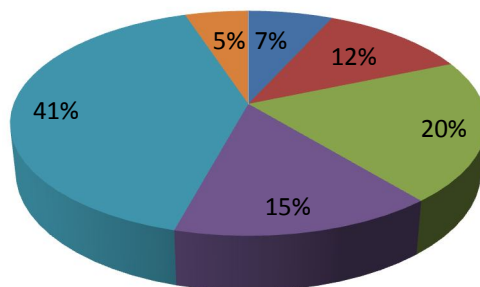
SKLEP: Večina anketirancev ne berejo radi knjig, na drugem mestu z 38 % pa so tisti, ki radi berejo, vendar v primerjavi z grafom 20, sklepamo, da za to nimajo časa, saj večino prostega časa namenijo delu z računalnikom.

V 22. grafu so prikazani rezultati na vprašanje: Koliko knjig preberete na leto? Glede na rezultate smo ugotovili, da večina anketirancev prebere na leto 1 do 5 knjig, t. j. 33 %, sledi 26 %, ki preberejo od 6 do 9 knjig na leto, za njimi pa so tisti, ki preberejo 10 in več knjig na leto, t. j. 25 %, najmanj pa je tistih, ki ne preberejo niti ene knjige, t. j. 16 %.

SKLEP: Moški sicer berejo knjige, čeprav v veliko manjši meri kot ženske. Njihov odstotek 33 % od 1 do 5 knjig na leto, kaže da prav pogosto ne posežejo po branju, čeprav so z 38 % potrdili, da radi berejo.

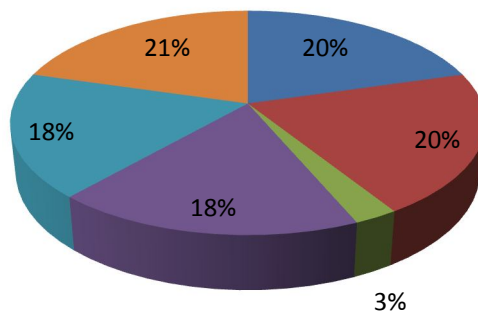
Ali se o prebranih knjigah tudi s kom pogovarjate?

V grafu št. 23 lahko vidimo, da se 41 % moških, ki so bili anketirani, ne pogovarjajo o prebranih knjigah. 20 % se jih o tem pogovarja z učitelji, 15 % s knjižničarji, 12 % z vrstniki, sodelavci, partnerjem, 7 % s starši in 5 % si izpisuje misli.

SKLEP: Sklepamo lahko, da se večina moških o prebranih knjigah ne pogovarja.

Kdo, kaj vas motivira za branje?

V grafu št. 24 vidimo, da anketirane k branju najbolj motivira z 21 % bogato založene knjižnice, z 20 % sledijo knjižničarke in učitelji, z 18 % pa sošolci, prijatelji, partner in starši in le s 3 % mediji.

SKLEP: Sklepamo, da mediji nimajo tolikšnega vpliva na branje in njegovo motivacijo.

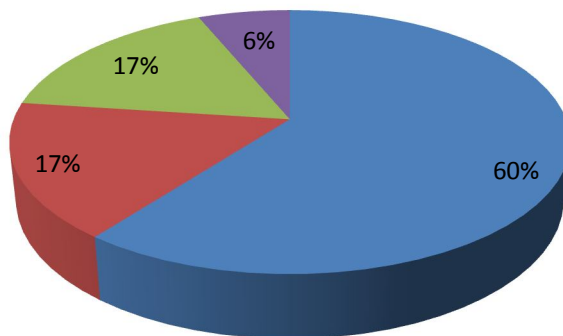

Iz grafa št. 25 lahko ugotovimo, da z 42 % anketirani največ berejo pustolovske knjige, z 20 % berejo detektivke, z 14 % berejo zgodovinske, 11 % bere znanstveno fantastiko, 3 % berejo stripe oz. nobene od naštetih zvrsti in ljubezenske romane, 2 % bere avtobiografske, 1 % pa bere kriminalke in strokovne.

SKLEP: Moški se najbolj navdušujejo nad leposlovnimi pustolovščinami, najmanj pa posegajo po ljubezenskih romanih, kateri so domena žensk.

Ali ste zadovoljni s paleto knjig v šolski ali mestni knjižnici?

■ Da ■ Ne ■ Lahko bi bila boljša ■ Ne vem

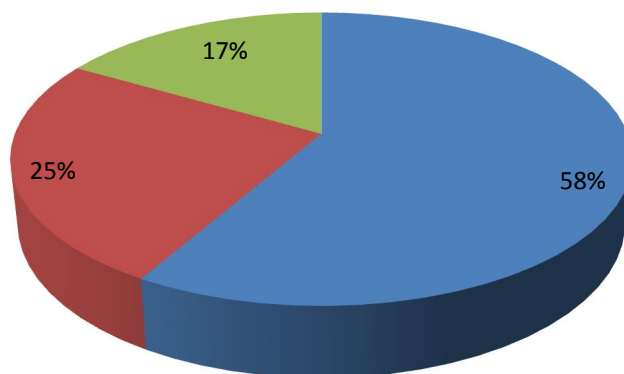

V grafu št. 26 lahko opazimo, da so s 60 % anketiranci zadovoljni s paleto knjig v knjižnicah, 17 % anketirancev meni, da ni dovolj dobra oz. bi lahko bila boljša, 6 % pa so odgovorili, da ne vedo.

SKLEP: Anketiranci so v večini zadovoljni s paleto knjig v knjižnicah.

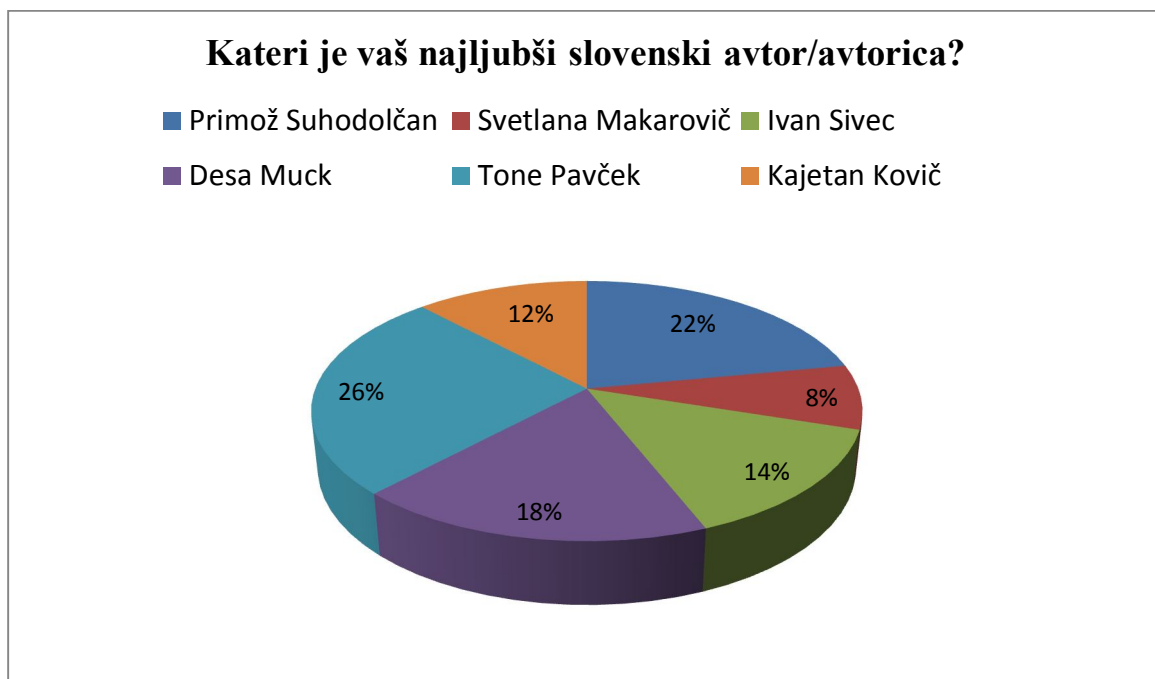
Ali imate najljubšo knjigo?

■ Je nimam ■ Se ne spomnim naslova ali avtorja ■ Jo imam

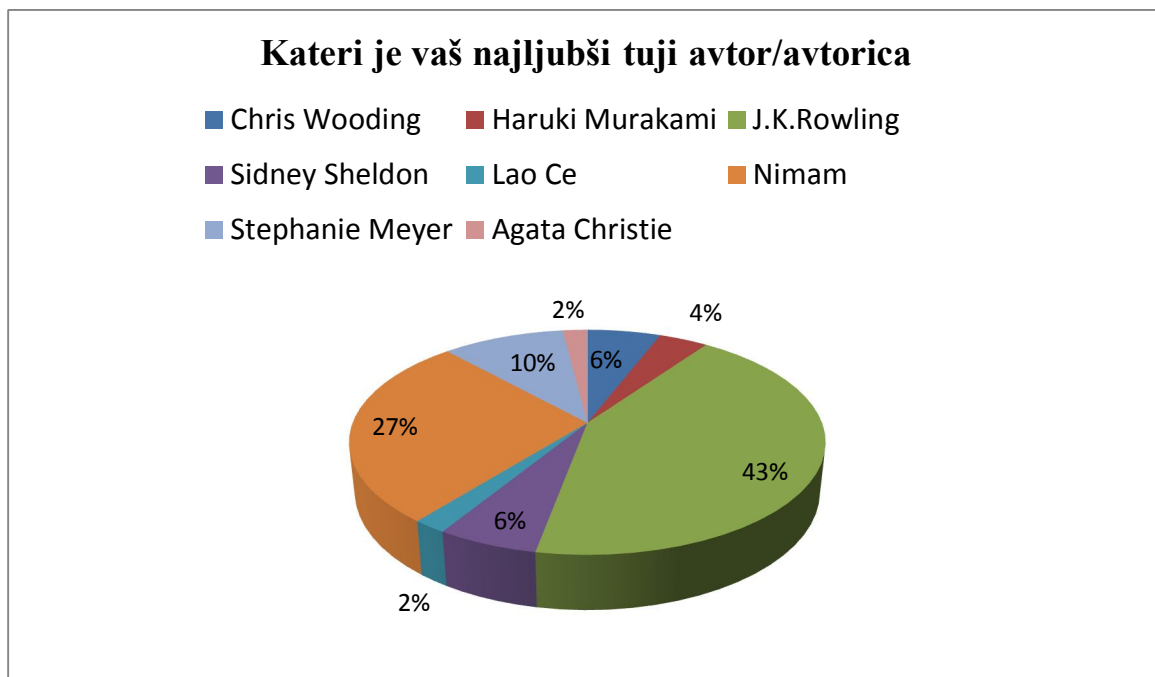
V grafu št. 27 lahko ugotovimo, da 58 % anketirancev nima najljubše knjige, 25 % se ne spomni naslova oz. avtorja in 17 % ima najljubšo knjigo.

SKLEP: Le malo moških bralcev ima svojo najljubšo knjigo. Če bi jih povprašali npr. po najljubšem filmu ali skladbi, bi bil odstotek zagotovo večji. Moški se v večini ne poistovetijo z leposlovjem.

V grafu št. 28 lahko vidimo, da je med slovenskimi avtorji najbolj priljubljen Tone Pavček s 26 %, z 22 % mu sledi Primož Suhodolčan, z 18 % je Desa Muck, s 14 % Ivan Sivec, z 12 % Kajetan Kovič, na zadnjem mestu pa je z 8 % Svetlana Makarovič.

SKLEP: Tone Pavček velja za najbolj priljubljenega slovenskega avtor med anketiranci.

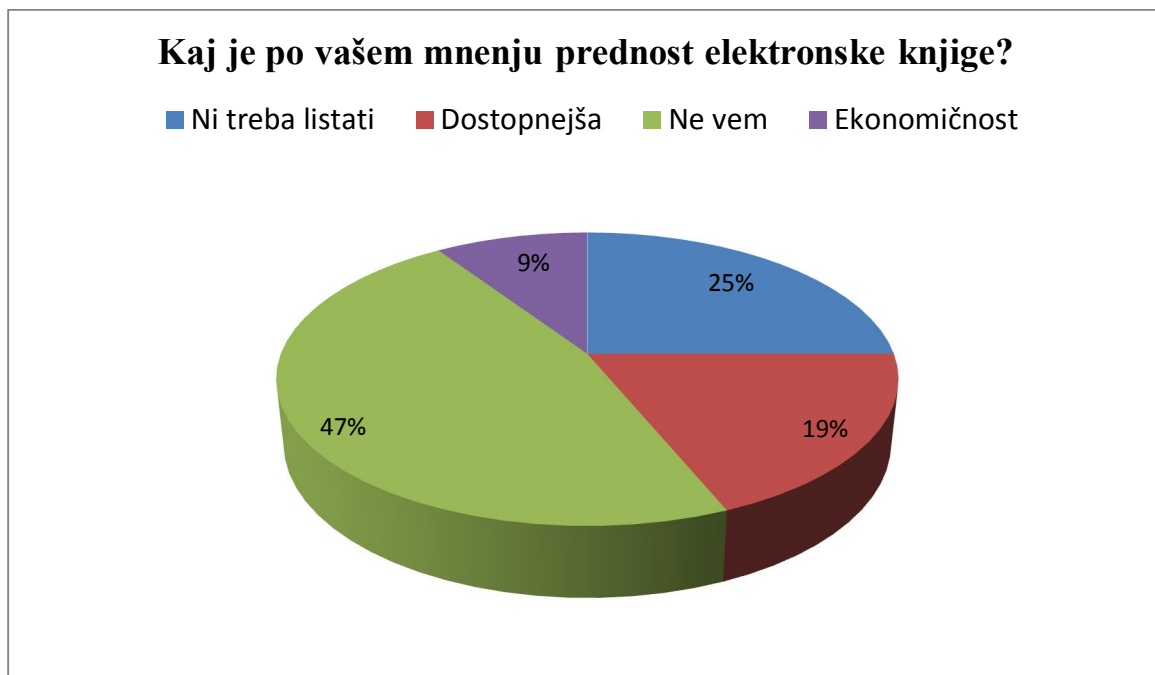
V grafu št. 29 lahko opazimo, da je med tujimi avtorji najbolj priljubljena oz. najbolj znana J. K. Rowling, t. j. s 43 %, 27 % najljubšega tujega avtorja nima, z 10 % ji sledi Stephanie Meyer, z 6 % ji sledita Sidney Sheldon in Chris Wooding, za njima je Haruki Murakami z 4 %, na zadnjem mestu je Lao Ce z 2 %.

SKLEP: Harry Potter osvaja tudi moške bralce, ali pa jo od naštetih večina najboljše pozna.

V grafu št. 30 lahko opazimo, da se je 43 % anketiranih že srečalo z elektronsko knjigo, 29 % se z elektronsko knjigo še ni srečalo, 25 % je že slišalo zanjo, a uporabili je še niso, 3 % pa tega izraza ne poznajo.

SKLEP: Sklepamo lahko, da je elektronska knjiga med moškimi mnogo močnejše zastopana kot pri ženskah, saj so le-ti v 43 % potrdili, da so se z njo že srečali ali jo uporabili, medtem ko je 32 % žensk potrdilo uporabo e-knjige.

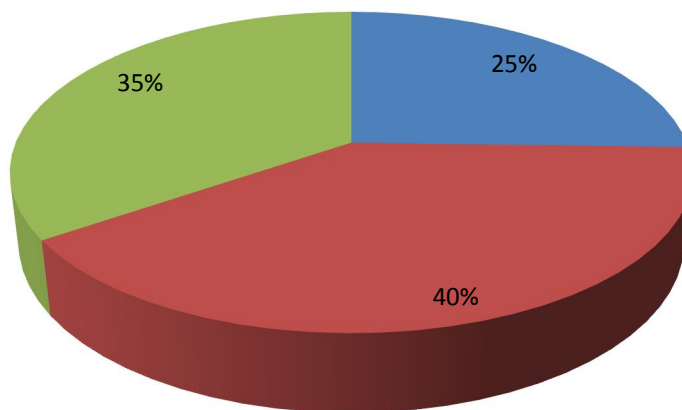

V grafu št. 31 lahko opazimo, da 47 % ne ve, kakšna je prednost e-knjige, 25 % meni, da je prednost to, da je dostopnejša, 19 % meni, da je prednost e-knjige to, da je dostopnejša, 9 % pa meni, da so bolj ekonomične oz. cenejše od klasičnih.

SKLEP: Graf 31 potrjuje graf 30, in sicer da 47 % moških premalo ve oz. ne vedo nič o e-knjigi. 19 % jih meni, da je dostopnejša, v tem sklepu so si moški enako misleči z ženskami.

Kaj je po vašem mnenju slabost elektronske knjige?

■ Izumrtje klasične knjige ■ Ne vem ■ Kvari oči

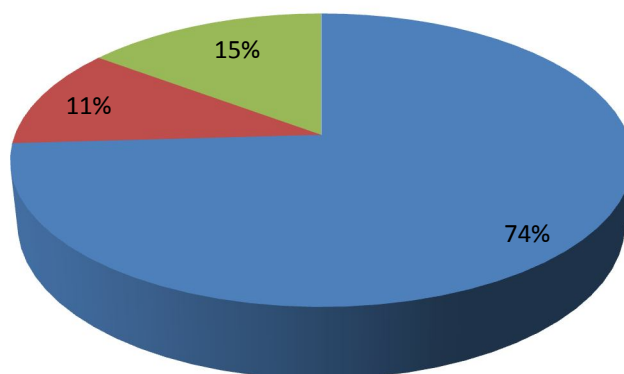

V grafu št. 32 lahko opazimo, da 40 % anketiranih ne ve, kakšna je prednost e-knjige, 35 % meni, da kvari oči, 25 % pa meni, da bo knjig v tiskani verziji vse manj oz. bo izumrla.

SKLEP: Večina anketiranih ne ve, kakšna je slabost e-knjige, saj se z njo ne srečujejo oz. je termin še tabu, kar hkrati potrjujejo grafa 30 in 31.

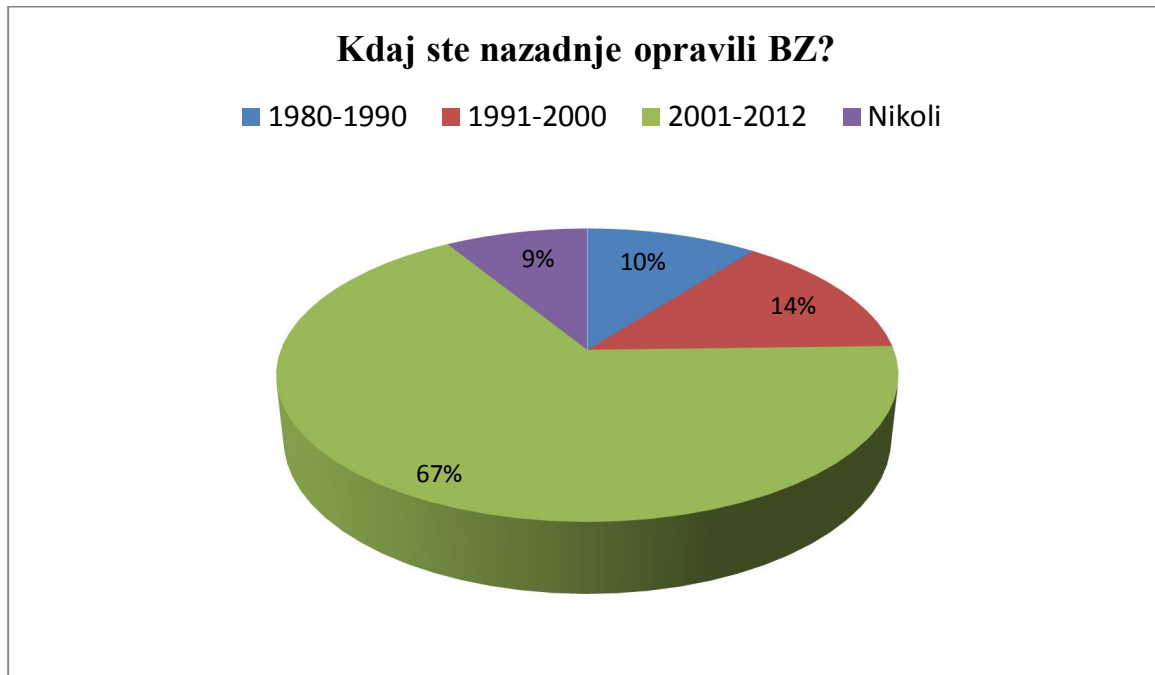
Ali opravljate, ste opravili BZ?

■ Da ■ Ne ■ Ne vsako leto

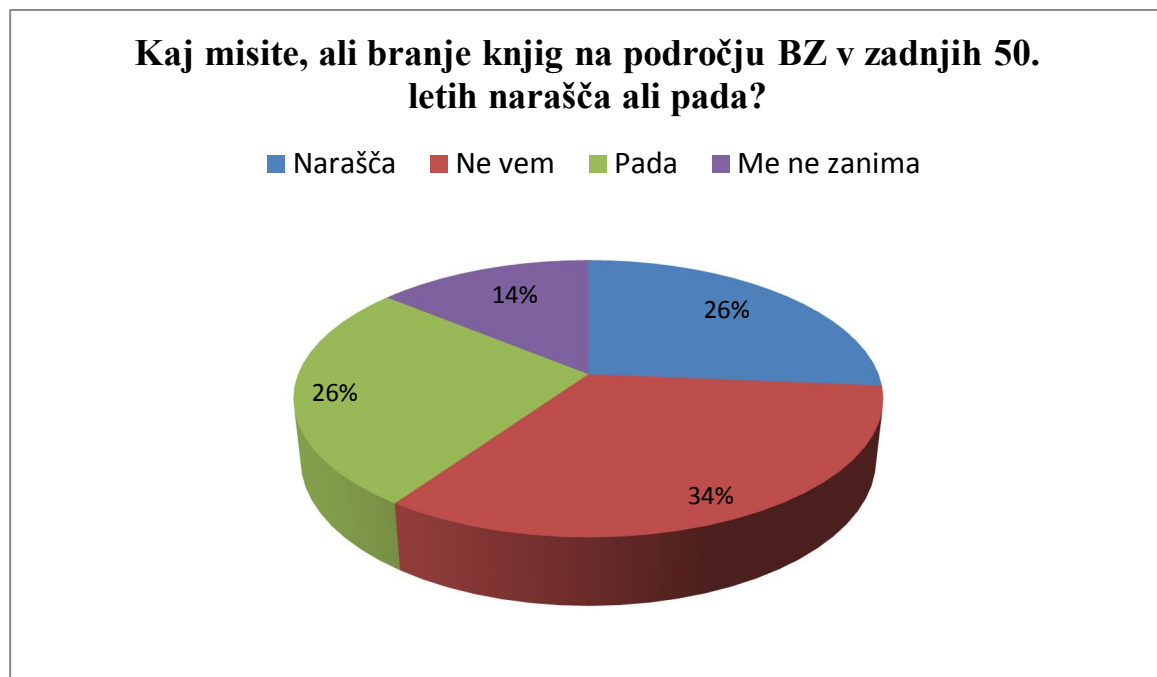
V grafu št. 33 vidimo, da je 74 % tistih, ki so BZ opravili vseh osem oz. devet let, 15 % je ni opravljalo vsako leto, 11 % pa BZ sploh ni opravila.

SKLEP: Večina anketiranih je BZ opravila. Hkrati to dokazuje, da moške motivira BZ, saj večina knjig, ki jih preberejo, t. j. od 1 do 5, predstavljajo knjige za BZ, ki priporoča 5 knjig.

V grafu št. 34 lahko opazimo, da je večina anketirancev BZ opravilo med leti 2001 in 2012, saj je pod to letnico zabeleženih kar 67 %, sledi jim obdobje od 1991 do 2000 s 14 %, nato pa obdobje od 1980 do 1990 z 10 %, nikoli pa BZ ni opravilo 9 % anketirancev.

SKLEP: Enak porast ali visok odstotek rednih bralnih značkarjev je viden tudi pri ženski populaciji, in sicer v letih od 2001 do 2012.

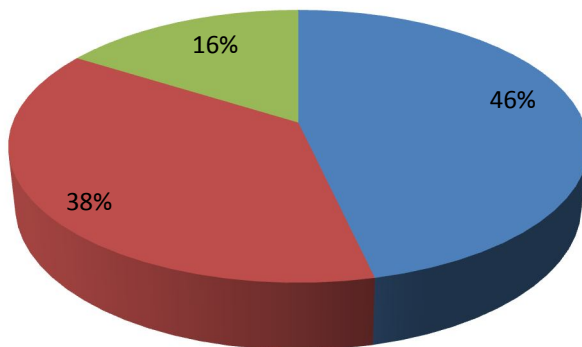

V grafu št. 35 opazimo, da je večina odgovorila, da ne vedo, ali BZ narašča ali pada, t. j. v 34 %, s 26 % so odgovorili, da narašča in prav s tolikimi odstotki, da pada in še s 14 %, da jih to ne zanima.

SKLEP: Moški anketiranci, ko opravijo BZ, ne sodelujejo oz. spremljajo BZ kot projekt, saj ne vedo oz. so odgovorili napačno, da je branje na področju BZ vse manj. Ženske so se izkazale za bolj pozorne in bolj osveščene.

Kaj mislite, ali je BZ dovolj velik motivator med mladimi kot tudi med odraslimi?

■ Da ■ Ne ■ Ne vem, o tem se premalo govori

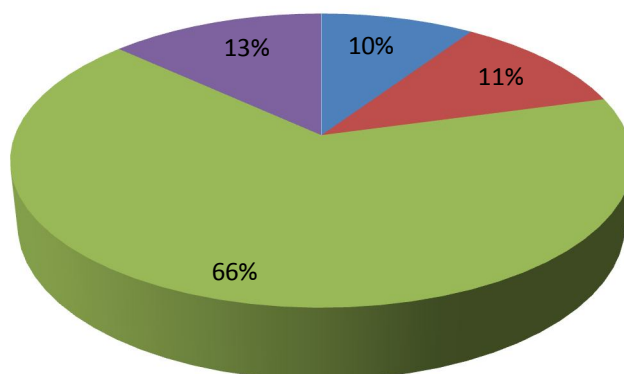

V grafu št. 36 lahko vidimo, da 46 % meni, da je BZ dovolj velik motivator med mladimi kot tudi odraslimi bralci, 38 % se s tem ne strinja, 16 % pa ne ve, saj se o tem premalo govori.

SKLEP: Anketiranci so mnenja, da je BZ dovolj velik motivator za branje knjig.

Kaj mislite, koliko let že deluje BZ kot bralni projekt?

■ 20 let ■ 67 let ■ 51 let ■ 87 let

Graf št. 37 nam pove, da 66% anketiranih misli, da BZ kot bralni projekt deluje že 51 let, 13 % meni, da BZ kot bralni projekt deluje že 87 let, 11 % meni, da deluje že 67 let in 10 % jih meni, da deluje 20 let.

SKLEP: 66 % anketiranih je prav odgovorilo, kar kaže, da sledijo BZ in njenemu pomenu.

10 RAZPRAVA

10.1 Ženske berejo več kot moški

Hipoteza je bila potrjena. Ženske berejo najmanj enkrat več kot moški, saj so v 38 % odgovorile, da preberejo 10 ali več knjig na leto, medtem ko so moški s 33 % odstotki izrazili, da preberejo od 1 do 5 knjig na leto.

Hipoteza se je začela potrjevati že v samem izpolnjevanju ankete, saj se je večina moških nasmejala ob tem vprašanju. Bili so mnenja, da branje pri moških ni potrebno, saj so za to ženske. Moški branje stereotipno povezujejo z ženskami. Kljub temu da ženske večkrat izrazijo pomanjkanje časa, si vzamejo čas za knjigo.

10.2 Ženske se raje pogovarjajo o prebranem kot moški

To hipotezo sva tudi potrdile v žensko korist. Namreč 31 % bralk se o prebranem z nikomer ne pogovarja, medtem ko se 41 % moških, t. j. 10 % več, ne pogovarja z nikomer in s tem je hipoteza, da se ženske raje pogovarjamo o prebranem, potrjena.

To ne izhaja iz stereotipnega razumevanja, da so ženske bolj klepetave, ampak imajo rade odprte pogovore in komunikacijo ter so pogosto pripravljene na pogovor.

10.3 Knjiga je pomemben del posameznikovega prostega časa

Bralcem v vednost, nebralcem v svarilo: »Če ne bomo brali, nas bo pobralo.« (Pavček, O branju, 1995.)

Hipoteza, da je branje pomemben del posameznikovega prostega časa, moramo žal ovreči, saj je 17 % žensk in le 6 % moških izrazilo, da v prostem času posežejo po branju. Računalnik in z njim povezane vsebine so knjigo potisnile v nezavidljiv položaj.

10. 4 BZ je pomemben motivator bralcev

Hipotezo sva potrdili, saj je večina anketirancev, t. j. 57 % žensk in 46 % moških, odgovorila, da je BZ dovolj velik motivator med mladimi in prav tako med starejšimi bralci. Mladi predvsem v okviru osnovnošolske bralne značke, medtem ko odrasli oz. starostniki ohranjajo pomembno vez s knjigo skozi različna literarna srečanja in tako vedno znova potrjujejo pomembnost tovrstne kulture.

10.5 Ljudje ne poznajo e-knjige

To hipotezo lahko potrdiva. Medtem ko v svetu in v zahodni Evropi narašča delež prodanih knjig in njihovih uporabnikov, v Sloveniji večina bralcev niti ni slišala niti ne pozna e-knjige. Razlog verjetno tiči v marketingu in propagandi, saj je tovrstni izraz pri Slovencih še neosvojen. Namreč 45 % žensk za izraz e-knjiga ne pozna oz. 21 % je zgolj slišala, medtem ko je 43 % moških že slišalo za ta izraz, vendar slednji nimajo mnenja oz ne vedo, kakšne so prednosti ali slabosti tovrstnega medija.

11 ZAKLJUČEK

Zaključujeva z mislijo, da je branje na našem svetu nujno potrebno in res nekaj presenetljivo čarobnega. Obe radi bereva in ko bereva, se preprosto zlijeva s knjigo in njeno zgodbo. Knjige so prečudovita stvar, ki nas opozarjajo na to, kako lepo kulturo in jezik imamo in kako močno ga moramo spoštovati. Seveda pa ga ne smemo pozabiti nadgrajevati in razvijati. Raziskovalno nalogo sva napisali prav s tem namenom, da bi se čim več ljudi odločalo za branje ter uvidelo lepoto in skrivnost, zapisane v knjigah. S tem zaključkom povzemava vso celoto najine raziskovalne in vsem sporočava, da je branje nekaj lepega, očarljivega in neponovljivega. Obstajali so in bodo ljudje, ki temeljno misel spodbijajo z besedami »kaj bi bral, če si lahko pogledam film ali za to je pa škoda časa ali branje je nevarno, saj vzgaja upornega duha ...« izgovorov je veliko, vendar ti nikoli niso okusili čarobnosti, ki jo lahko pričara le knjiga in bili s tem samovoljno oropani nepopisnega možnega in resničnega bogastva. Dajmo takšnim priložnost, ki vsakodnevno izgubljajo čas in ropajo svojega duha z računalniki, televizijo, da s pomočjo nas, bralcev, skozi pogovor doživijo, pa čeprav samo delček tega, kar smo spoznali mi.

12 ZAHVALA

Beseda, ki najlepše opisuje in izraža hvaležnost, je zahvala, ki gre predvsem mentorju Tomažu Repenšku in somentorici Lidii Frelih, saj sta naju strokovno in motivacijsko podpirala pri nastajanju te raziskovalne. Zahvala gre tudi vsem anketirancem in seveda tudi staršem.

13 PRILOGA

ANKETA

Sva mladi raziskovalki na OŠ Šoštanj 2011/2012, in sicer na temo Branje med nami. Za anketo vas prosiva, da odgovorite na zastavljena vprašanja, s katerimi si bova pomagali pri najinem nadaljnjem raziskovanju.

Spol: m ž

Starost: _____

1. Po čem radi posežete v prostem času?

- a) TV. c) Knjigi.
b) Računalniku. d) Drugo: _____

2. Ali radi berete knjige?

- a) Da.
b) Ne.
c) Samo med počitnicami, dopustom, prazniki ...

3. Koliko knjig preberete na leto?

- a) 0 c) 6–9
b) 1–5 d) 10 in več

4. Ali se o prebranih knjigah tudi s kom pogovarjate?

- a) Starši. c) Učitelji. e) Se ne pogovarjam.
b) Vrstniki, prijatelji, partnerjem. d) Knjižničarji. f) Si izpisujem misli.

5. Kdo oz. kaj vas motivira za branje knjig?

- a) Knjižničarke. d) Starši.
b) Učitelji. e) Sošolci, prijatelji, partner.
c) Mediji (internet, TV, revije...). f) Bogato založene knjižnice.

6. Po kateri literarni zvrsti najraje oz. najpogosteje posegate?

- a) Pripovedništvo (pravljice, povesti, črtice, romani, novele ...).
b) Dramatika (dramske igre, komedije, tragedije ...).
c) Pesništvo (ljubezenske, pripovedne, razmišljujoče ... pesmi).

7. Najpogostejša žanrska zvrst knjig, ki jih berete:

- a) Znanstveno fantastiko. c) Ljubezenske romane. e) Detektivke.
b) Zgodovinske. d) Pustolovske. f) Drugo: _____

8. Ali ste zadovoljni s paleto knjig v šolski ali mestni knjižnici?

- a) Da. c) Lahko bi bila boljša.
b) Ne. d) Drugo: _____

9. Ali imate najljubšo knjigo?

- a) Je nimam.
b) Se ne spomnim naslova ali avtorja.
c) Dopolni z naslovom in avtorjem knjige: _____

10. Kateri je vaš najljubši slovenski avtor/avtorica?

- a) Primož Suhodolčan. d) Desa Muck. g) Kajetan Kovič.
b) Svetlana Makarovič. e) Tone Pavček. h) Ivan Tavčar.
c) Ivan Sivec. f) Drago Jančar. i) Drugo: _____

11. Kateri je vaš najljubši tuji avtor/avtorica?

- a) Chris Wooding. d) Khaled Hosseini.
b) Haruki Murakami. e) Sidney Sheldon.
c) J. K. Rowling. f) Drugo: _____

12. Ali ste se že srečali z elektronsko knjigo?

- a) Da. c) Sem že slišal zanjo.
b) Ne. d) Tega izraza ne poznam.

12.1) Kaj je po vašem mnenju prednost elektronske knjige?

12.2) Kaj pa je po vašem mnenju slabost elektronske knjige?

13. Ali opravljate, ste opravili bralno značko?

- a) Da. b) Ne. c) Ne vsako leto.

14. Kdaj ste nazadnje opravili bralno značko? Dopolnite z letnico.

Leta: _____

15. Kaj mislite, ali branje knjig na področju bralne značke v zadnjih 50. letih narašča ali pada?

- a) Narašča. b) Ne vem. c) Pada. d) Me ne zanima.

16. Ali mislite, da je Bralna značka kot projekt dovolj dobra motivacija za spodbujanje branja med mladimi kot tudi med odraslimi?

- a) Da. b) Ne. c) Ne vem, o tem se premalo govori.

17. Kaj mislite, koliko let že deluje Bralna značka kot bralni projekt?

- a) 20 let. b) 67 let. c) 51 let. d) 87 let.

Za odgovore se vam najlepše zahvaljujeva Diana Laznik in Daša Tajnik, mladi raziskovalki na OŠ Šoštanj 2011/2012.

14 VIRI IN LITERATURA

Dežman, S. (1998). *Aktivnosti spodbujanja branja in preverjanja prebranih knjig*. Radovljica, Tiskarna knjigoveznica.

Bralna značka. [Http://www.bralnaznacka.si/index.php?Stran=4&stevilka=15&podstran=1](http://www.bralnaznacka.si/index.php?Stran=4&stevilka=15&podstran=1). (2. 3. 2012).

Knjižnica Velenje. [Http://www.knjiznica-velenje.si/3305](http://www.knjiznica-velenje.si/3305). (2. 3. 2012).

Jezik in slovstvo. [Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/jis/lat1/041/12c08.htm](http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/jis/lat1/041/12c08.htm). (4. 3. 2012).

Ivan Sivec o knjigah. [Http://www.ivan.sivec.net/splosno/o_branju_in_knjigah.php](http://www.ivan.sivec.net/splosno/o_branju_in_knjigah.php). (2. 3. 2012).

Zupančič, U. (2004). *Zakaj se brati spleta*. Raziskovalna naloga OŠ Livada.

Sam, A. (2006). *Zgodba o knjigi*. Ljubljana, Jasa.

Znani berejo. [Http://www.knjigajmo-migajmo.si/znani-berejo/goran-vojnovic-o-knjigah-ki-zadanejo/](http://www.knjigajmo-migajmo.si/znani-berejo/goran-vojnovic-o-knjigah-ki-zadanejo/). (27. 2. 2012).

E-knjiga. [Http://www.nasvet.com/e-knjige/](http://www.nasvet.com/e-knjige/). (23. 2. 2012).

E-knjiga. [Http://www.student.si/preberi-si/kultura/elektronske-knjige.html](http://www.student.si/preberi-si/kultura/elektronske-knjige.html). (23. 2. 2012).

Priljubljenost e-knjig. [Http://knjiga.dnevnik.si/sl/Premisleki/749/O+priljubljenosti+e-knjig+pri+nas%3A+Na+poti+k+udoma%C4%8Ditvi+%22elektronskega%22+branja](http://knjiga.dnevnik.si/sl/Premisleki/749/O+priljubljenosti+e-knjig+pri+nas%3A+Na+poti+k+udoma%C4%8Ditvi+%22elektronskega%22+branja). (27. 2. 2012).

Pavček, T. (1995). *Nekaj o branju*. Članek, Ciciban, št. (maj 1995), str. 48.